

SEANCE DU JEUDI 16 MAI 1991
VERGADERING VAN DONDERDAG 16 MEI 1991ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 2110.

MESSAGES:

Page 2110.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS:

Page 2111.

1. Cour d'arbitrage.
2. Cour des comptes.
3. Parlement européen.

VERIFICATION DES POUVOIRS:

Page 2111.

PROPOSITIONS (Prise en considération):

Pages 2112 et 2128.

M. Erdman et consorts. — Proposition de loi insérant un article 61bis dans le Code d'instruction criminelle.

M. de Clippele. — Proposition de loi instaurant le précompte immobilier libératoire.

M. De Bondt et consorts. — Proposition de loi modifiant l'article 8, § 1er, deuxième alinéa, de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail en vue de promouvoir le covotage.

M. Duquesne. — Proposition de loi spéciale modifiant l'article 38, § 3, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions.

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 2110.

BOODSCHAPPEN:

Bladzijde 2110.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 2111.

1. Arbitragehof.
2. Rekenhof.
3. Europees Parlement.

ONDERZOEK VAN GELOOFSBRIEVEN:

Bladzijde 2111.

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijden 2112 en 2128.

De heer Erdman c.s. — Voorstel van wet houdende invoeging van een artikel 61bis in het Wetboek van strafvordering.

De heer de Clippele. — Voorstel van wet houdende instelling van de bevrijdende onroerende voorheffing.

De heer De Bondt c.s. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 8, § 1, tweede lid, van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 tot bevordering van gemeenschappelijke woon-werkverplaatsingen met private voertuigen.

De heer Duquesne. — Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van artikel 38, § 3, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

QUESTION ORALE DE M. PEETERS AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR « LES REVENDICATIONS DU PERSONNEL INFIRMIER » :

Orateurs : M. Peeters, M. Delizée, secrétaire d'Etat à la Santé publique et à la Politique des Handicapés, p. 2112.

QUESTION ORALE DE M. TANT AU MINISTRE DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR « L'APPLICATION DU SERVICE DIT DE WEEK-END DANS LA DISTRIBUTION DES HEBDOMADAIRES D'INFORMATION » :

Orateurs : M. Tant, Mme Detiège, secrétaire d'Etat aux Pensions, p. 2113.

QUESTION ORALE DE M. VERREYCKEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA MODERNISATION DES SERVICES PUBLICS, ET DES INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES NATIONALES SUR « L'IMPLICATION DE PERSONNES EXTERIEURES A L'AGGLOMERATION BRUXELLOISE DANS LES AFFRONTMENTS DU WEEK-END DERNIER » :

Orateurs : M. Verreycken, Mme Detiège, secrétaire d'Etat aux Pensions, p. 2113.

ORDRE DES TRAVAUX :

Pages 2113 et 2116.

PROPOSITION DE RESOLUTION (Discussion) :

Proposition de résolution relative à la situation au Kosovo.

Orateurs : M. De Bremaeker, rapporteur, Mme Hanquet, MM. Kuijpers, Janzegers, p. 2114.

QUESTION ORALE DE M. VAN HOOLAND AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENVIRONNEMENT ET A L'EMANCIPATION SOCIALE SUR « LA CONCERTATION AVEC LA FRANCE AU SUJET DE L'ASSAINISSEMENT DU BASIN DE LA LYS » :

Orateurs : M. Van Hooland, Mme Smet, secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale, p. 2117.

INTERPELLATIONS (Discussion) :

Interpellation de M. Bock au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « la retenue sur les allocations familiales des indépendants en vertu de l'arrêté royal n° 291 du 31 mars 1984 ».

Orateurs : M. Bock, M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victimes de la guerre, p. 2118.

Interpellation de M. Leclercq au secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victimes de la guerre sur « les nouveaux critères pour la composition du Conseil supérieur des classes moyennes ».

Orateurs : M. Leclercq, M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victimes de la guerre, p. 2120.

Interpellation de M. De Belder au ministre des Affaires étrangères sur « l'interprétation exacte des interventions humanitaires prévues par la résolution n° 688 du Conseil de sécurité des Nations Unies ».

Orateurs : MM. De Belder, Pataer, M. Eyskens, ministre des Affaires étrangères, MM. Dierickx, Luyten, p. 2123.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PEETERS AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER « DE EISEN VAN HET VERPLEGEND PERSONEEL » :

Sprekers : de heer Peeters, de heer Delizée, staatssecretaris voor Volksgezondheid en Gehandicaptenbeleid, blz. 2112.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TANT AAN DE MINISTER VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER « DE TOEPASSING VAN DE ZOGENAAMDE WEEKEND-DIENST BIJ DE VERSPREIDING VAN INFORMATIEVE WEEKBLADEN » :

Sprekers : de heer Tant, mevrouw Detiège, staatssecretaris voor Pensioenen, blz. 2113.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VERREYCKEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, VAN DE MODERNISERING VAN DE OPENBARE DIENSTEN, EN VAN DE NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE INSTELLINGEN OVER « DE BETROKKENHEID VAN PERSONEN BUITEN DE BRUSSELSE AGGLOMERATIE BIJ DE RELLEN VAN HET VOORBIJE WEEKEINDE » :

Sprekers : de heer Verreycken, mevrouw Detiège, staatssecretaris voor Pensioenen, blz. 2113.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN :

Bladzijden 2113 en 2116.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Bespreking) :

Voorstel van resolutie betreffende de toestand in Kosovo.

Sprekers : de heer De Bremaeker, rapporteur, mevrouw Hanquet, de heren Kuijpers, Janzegers, blz. 2114.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAN HOOLAND AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR LEEFMILIEU EN MAATSCHAPPELIJKE EMANCIPATIE OVER « HET OVERLEG MET FRANKRIJK IN VERBAND MET DE SANERING VAN HET LIEBEBEKKEN » :

Sprekers : de heer Van Hooland, mevrouw Smet, staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie, blz. 2117.

INTERPELLATIES (Bespreking) :

Interpellatie van de heer Bock tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand over « de vermindering van de kinderbijslag voor zelfstandigen krachtens het koninklijk besluit nr. 291 van 31 maart 1984 ».

Sprekers : de heer Bock, de heer Mainil, staatssecretaris voor Middenstand en voor de Oorlogsslachtoffers, blz. 2118.

Interpellatie van de heer Leclercq tot de staatssecretaris voor Middenstand en voor de Oorlogsslachtoffers over « de nieuwe criteria voor de samenstelling van de Hoge Raad voor de middenstand ».

Sprekers : de heer Leclercq, de heer Mainil, staatssecretaris voor Middenstand en voor de Oorlogsslachtoffers, blz. 2120.

Interpellatie van de heer De Belder tot de minister van Buitenlandse Zaken over « de juiste interpretatie van de humanitaire interventie bepaald door resolutie 688 van de VN-Veiligheidsraad ».

Sprekers : de heren De Belder, Pataer, de heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken, de heren Dierickx, Luyten, blz. 2123.

QUESTION ORALE DE M. KUIJPERS AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR « LE SORT DES CHRETIENS EN TURQUIE »:

QUESTION ORALE DE M. KUIJPERS AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR « LES ACTES DE VIOLENCE COMMIS RECEMMENT EN AZERBAIDJAN CONTRE DES ARMENIENS »:

Orateurs: M. Kuipers, M. Eyskens, ministre des Affaires étrangères, p. 2122.

PROPOSITIONS (Dépôt):

Page 2128.

M. Bouchat. — Proposition de loi modifiant l'article 6 de la loi du 7 décembre 1988 portant réforme de l'impôt sur les revenus et modification des taxes assimilées au timbre.

M. de Clippele. — Proposition de loi modifiant l'article 10, §§ 1er et 2, du Code des impôts sur les revenus.

M. Van Hooland. — Proposition de résolution tendant à réduire le nombre des victimes de la circulation routière en Belgique de 10 p.c. par an pendant les cinq prochaines années.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 2128.

M. Hasquin au Premier ministre sur « les carences du gouvernement en matière de sécurité et l'inexistence de sa politique d'immigration ».

M. Barzin au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « l'objectivité des nominations dans la magistrature, en tant que reflet de la société ».

Mme Delruelle-Ghobert au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « le commerce international de femmes ».

ERRATUM:

Page 2129.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER KUIJPERS AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER « HET LOT VAN DE KRISTENEN IN TURKIJE »:

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER KUIJPERS AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER « DE RECENTE GRUWELDADEN TEGEN ARMENIERS IN AZERBEIDJAN »:

Spreekers: de heer Kuipers, de heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 2122.

VOORSTELLEN (Indiening):

Bladzijde 2128.

De heer Bouchat. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 6 van de wet van 7 december 1988 houdende hervorming van de inkomstenbelasting en wijziging van de met het zegel gelijkgestelde taksen.

De heer de Clippele. — Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 10, §§ 1 en 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

De heer Van Hooland. — Voorstel van resolutie strekkende tot vermindering van het aantal verkeersslachtoffers in België met 10 pct. per jaar, gedurende de komende vijf jaar.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 2128.

De heer Hasquin tot de Eerste minister over « het falen van de regering inzake veiligheid en het uitblijven van een immigratiebeleid ».

De heer Barzin tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand over « de objectiviteit bij de benoemingen in de magistratuur, als afspiegeling van de maatschappij ».

Mevrouw Delruelle-Ghobert tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand over « de internationale vrouwenhandel ».

ERRATUM:

Bladziide 2129.

PRESIDENCE DE M. ERDMAN, VICE-PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER ERDMAN, ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 15 h 5 m.

CONGES — VERLOF

MM. De Beul, Pedé, Vandersmissen, à l'étranger; Mme Lieten-Croes et M. Valkeniers, pour raison de santé, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren De Beul, Pedé, Vandersmissen, in het buitenland; mevrouw Lieten-Croes en de heer Valkeniers, om gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Borin, Geeraerts, pour d'autres devoirs; Bosmans, Cardoen, Noerens, pour raison de santé; Mme Cahay-André, MM. De Backer et Suykerbuyk, à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Borin, Geeraerts, wegens andere plichten; Bosmans, Cardoen, Noerens, om gezondheidsredenen; mevrouw Cahay-André, de heren De Backer en Suykerbuyk, in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

M. le Président. — Par messages du 8 mai 1991, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour, les projets de loi:

1° Ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1991 — Section « 32 - Affaires économiques »;

Bij boodschappen van 8 mei 1991 zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen, de ontwerpen van wet:

1° Houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1991 — Sectie « 32 - Economische Zaken »;

— Renvoi à la commission de l'Economie.

Verwezen naar de commissie voor de Economische Aangelegenheden.

2° Modifiant la loi du 4 mars 1870 sur le temporel des cultes;

2° Tot wijziging van de wet van 4 maart 1870 op de temporaliën van de erediensten;

3° Modifiant le titre Ier, règles préliminaires, et le titre III, des exécutions forcées, de la Ve partie du Code judiciaire concernant les saisies conservatoires et les voies d'exécution et modifiant l'article 476 de la loi du 18 avril 1851 sur les faillites, banqueroutes et sursis;

3° Tot wijziging van titel I, voorafgaande regels, en titel III, gedwongen tenuitvoerlegging, van deel V van het Gerechtelijk Wetboek inzake het bewarend beslag en de middelen tot tenuitvoerlegging en tot wijziging van artikel 476 van de wet van 18 april 1851 betreffende het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling;

4° Modifiant l'organisation du ministère public auprès des tribunaux de police;

4° Tot wijziging van de organisatie van het openbaar ministerie bij de politierechtbanken;

5° Modifiant les articles 432, 433, 459, 465, 471 et 476 du Code judiciaire et insérant un article 469bis dans le même code;

5° Tot wijziging van de artikelen 432, 433, 459, 465, 471 en 476 van het Gerechtelijk Wetboek en tot invoeging van een artikel 469bis in hetzelfde wetboek;

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

6° Relatif à la protection des malvoyants et à la reconnaissance de la « canne jaune »;

6° Tot bescherming van de slechtienden en erkenning van de « gele stok »;

— Renvoi à la commission de la Santé publique et de l'Environnement.

Verwezen naar de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu.

7° Modifiant la loi du 19 décembre 1980 relative aux droits pécuniaires des militaires et portant liaison automatique différée de la solde des miliciens au traitement des volontaires de carrière;

7° Tot wijziging van de wet van 19 december 1980 betreffende de geldelijke rechten van de militairen, met het oog op het instellen van een automatische koppeling op afstand van de soldij aan de wedde van de beroepsvrijwilliger;

— Renvoi à la commission de la Défense.

Verwezen naar de commissie voor de Defensie.

8° Modifiant, en ce qui concerne la prescription de l'action publique, la loi du 7 janvier 1958 concernant les fonds de sécurité d'existence;

8° Tot wijziging van de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid, aangaande de verjaring van de strafvordering;

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Zaken.

9° Relatif à la transposition et à l'exécution du droit des Communautés européennes dans l'ordre juridique interne.

9° Betreffende de omzetting en de uitvoering van het recht van de Europese Gemeenschappen in de nationale rechtsorde.

— Renvoi à la commission de la Révision de la Constitution et de la Réforme des Institutions et pour avis au Comité d'avis chargé des questions européennes.

Verwezen naar de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen en voor advies naar het Adviescomité voor Europese aangelegenheden.

Par message du 8 mai 1991, la Chambre fait également connaître qu'elle a adopté, tel qu'il lui a été transmis par le Sénat, le projet de loi apportant diverses modifications à la législation relative aux pensions du secteur public.

Bij boodschap van 8 mei 1991 deelt de Kamer tevens mede dat zij heeft aangenomen, zoals het haar door de Senaat werd overgezonden, het ontwerp van wet houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

COMMUNICATIONS — MEDEDELINGEN

Cour d'arbitrage — Arbitragehof

M. le Président. — En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat, le recours en annulation partielle de la loi du 20 juillet 1990 instaurant un âge flexible de la retraite pour les travailleurs salariés.

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 20 juli 1990 tot invoering van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat:

1. L'arrêt n° 11/91 rendu le 8 mai 1991 en cause du recours en annulation des articles 277 et 278 de la loi-programme du 22 décembre 1989, introduit par MM. Bosman, Cauchie, Delbrouck, Delegher, Dony, Malarme, Sas, Van Dorselaer, Vanhoorneweder, Verhulst, Vrebos et Daumerie (numéro du rôle 224);

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van:

1. Het arrest nr. 11/91 uitgesproken op 8 mei 1991 in zake het beroep tot vernietiging van de artikelen 277 en 278 van de programmawet van 22 december 1989, ingesteld door de heren Bosman, Cauchie, Delbrouck, Delegher, Dony, Malarme, Sas, Van Dorselaer, Vanhoorneweder, Verhulst, Vrebos en Daumerie (rolnummer 224);

2. L'arrêt n° 12/91 rendu le 8 mai 1991 en cause de la demande de suspension des articles 41 et 43 de la loi du 28 décembre 1990 concernant le statut du personnel des forces armées et du service médical, introduite par V. Smeets et consorts (numéro du rôle 274).

2. Het arrest nr. 12/91 uitgesproken op 8 mei 1991 in zake de vordering tot schorsing van de artikelen 41 en 43 van de wet van 28 december 1990 houdende wijziging van sommige bepalingen betreffende de rechtstoestanden van het personeel van de krijgsmacht en van de medische dienst, ingesteld door V. Smeets en medeverzoekers (rolnummer 274).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Cour des comptes — Rekenhof

M. le Président. — En exécution de l'article 29 de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, tel que modifié par la loi du 28 juin 1989, la Cour des comptes donne connaissance au Sénat d'une préfiguration des résultats de l'exécution du budget de 1990, laquelle peut donner lieu à l'approbation, par les Chambres législatives, d'une motion motivée de règlement provisoire dudit budget.

Ter uitvoering van artikel 29 van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, zoals gewijzigd door de wet van 28 juni 1989, geeft het Rekenhof aan de Senaat kennis van een voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van 1990, die aanleiding kan geven tot goedkeuring van een met redenen omklede motie tot voorlopige regeling van de betrokken begroting door de Wetgevende Kamers.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au premier président de la Cour des comptes.

Van deze mededeling wordt aan de eerste voorzitter van het Rekenhof akte gegeven.

Parlement européen — Europees Parlement

M. le Président. — Par lettre du 10 mai 1991, le président du Parlement européen a transmis au Sénat:

— Une résolution sur le renforcement de la légitimité démocratique dans le cadre de la Conférence intergouvernementale sur l'union politique;

Bij brief van 10 mei 1991, heeft de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat overgezonden:

— Een resolutie over de versterking van de democratische legitimiteit in het kader van de Intergouvernementale Conferentie over de politieke unie;

— Une résolution sur la nature des actes communautaires;

— Een resolutie over de aard van de communautaire besluiten;

— Une résolution sur des accords d'association avec les pays d'Europe centrale et orientale: cadre général;

— Een resolutie over de grote lijnen van associatie-overeenkomsten met de landen in Midden- en Oost-Europa;

— Un résolution législative portant avis du Parlement européen sur la proposition de la Commission au Conseil à une directive déterminant le champ d'application de l'article 14, paragraphe 1er, point d), de la directive 77/388/CEE en ce qui concerne l'exonération de la taxe sur la valeur ajoutée de certaines importations définitives de biens.

— Een wetgevingsresolutie houdende advies van het Europees Parlement inzake het voorstel van de Commissie aan de Raad voor een richtlijn ter bepaling van de werkingssfeer van artikel 14, lid 1, punt d), van richtlijn 77/388/EEG met betrekking tot de vrijstelling van belasting over de toegevoegde waarde voor de definitieve invoer van bepaalde goederen.

— Renvoi à la commission des Relations extérieures.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

ONDERZOEK VAN GELOOFSBRIEVEN

VERIFICATION DES POUVOIRS

De Voorzitter. — Bij de Senaat is het dossier aanhangig van de heer Amandus Verlinden, senator-opvolger voor het arrondissement Leuven, die in aanmerking komt om het mandaat van wijlen de heer Sprockeels te voltooien.

Le Sénat est saisi du dossier de M. Amandus Verlinden, sénateur suppléant de l'arrondissement de Louvain, venant en ordre utile pour achever le mandat de feu M. Sprockeels.

De commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven is zopas bijeengekomen om de geloofsbrieven van de heer Verlinden te onderzoeken.

La commission de Vérification des Pouvoirs vient de se réunir pour la vérification des pouvoirs de M. Verlinden.

Ik stel u voor onmiddellijk het verslag van deze commissie te horen.

Je vous propose d'entendre immédiatement le rapport de la commission.

Geen bezwaar?

Pas d'objection?

Dan verzoek ik de heer Peetermans, rapporteur, kennis te geven van het verslag van de commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven.

Je prie donc M. Peetermans, rapporteur, de donner lecture du rapport de la commission de Vérification des Pouvoirs.

De heer Peetermans, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Amandus Verlinden, die op 13 december 1987 tot eerste opvolger van lijst nummer 9 voor het arrondissement Leuven is verkozen en wiens geloofsbrieven op 5 januari 1988 door de Senaat geldig zijn verklaard, komt in aanmerking om het mandaat te voltooien van wijlen de heer Sprockeels.

Overeenkomstig artikel 235 van het Kieswetboek is uw commissie overgegaan tot een aanvullend onderzoek van de geloofsbrieven van de heer Verlinden. Zij heeft bevonden dat hij nog steeds aan de kiesbaarheidsvereisten, opgelegd door de Grondwet, voldoet.

Bijgevolg heeft uw commissie de eer u eenparig voor te stellen, de heer Verlinden als lid van de Senaat toe te laten.

De Voorzitter. — Daar niemand het woord vraagt, breng ik de conclusie van dit verslag in stemming.

Personne ne demandant la parole, je mets aux voix les conclusions de ce rapport.

— Deze conclusie, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

Ces conclusions, mises aux voix par assis et levé, sont adoptées.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer Verlinden de grondwettelijke eed af te leggen.

De heer Verlinden. — Ik zweer de Grondwet na te leven.

De Voorzitter. — Ik geef de heer Verlinden akte van zijn eedaflegging en verklaar hem aangesteld in zijn functie van senator. *(Applaus op alle banken.)*

VOORSTELLEN — PROPOSITIONS

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van voorstellen.

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions.

U heeft de lijst ontvangen van de verschillende in overweging te nemen voorstellen met opgave van de commissies waarnaar het bureau van plan is ze te verwijzen.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le bureau envisage de les renvoyer.

Leden die opmerkingen mochten hebben gelieven mij die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, zal ik beschouwen dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verwezen naar de commissies die door het bureau zijn aangewezen.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le bureau.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PEETERS AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER «DE EISEN VAN HET VERPLEGEND PERSONEEL»

QUESTION ORALE DE M. PEETERS AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR «LES REVENDICATIONS DU PERSONNEL INFIRMIER»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Peeters aan de minister van Sociale Zaken over «de eisen van het verplegend personeel».

Het woord is aan de heer Peeters.

De heer Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, eerstdaags mogen we ons verwachten aan nieuwe acties van de verplegenden.

De minister voorziet immers slechts in een opslag van 1 pct. voor alle personeelsleden, met uitzondering van de hoofdverpleegkundigen en de verpleegkundigen met verscheidene jaren dienst, waarvoor de bonden 10 pct. eisen.

Naar we vernemen trekt men slechts 1 miljard uit om tegemoet te komen aan gerechtvaardigde eisen, wat duidelijk lager ligt dan hetgeen de minister vroeger beloofde.

Hoe denkt de minister daadwerkelijk aan de eisen van de verplegenden tegemoet te komen om nieuwe acties te voorkomen?

M. le Président. — La parole est à M. Delizée, secrétaire d'Etat, qui répond en lieu et place de M. Busquin, ministre.

M. Delizée, secrétaire d'Etat à la Santé publique et à la Politique des Handicapés, adjoint au ministre des Affaires sociales et, en ce qui concerne le Fonds national de reclassement social des handicapés, au ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, la réponse de M. Busquin à votre question, monsieur Peeters, est très simple. Il sait que des actions sont en vue et précise, par ailleurs, que les négociations en cours relatives à la convention 1991-1992 se déroulent, contrairement à ce que vous semblez avancer, dans un excellent climat de compréhension mutuelle, sans doute eu égard au fait que la convention 1989-1990 a été fidèlement exécutée.

Un échange de vues a eu lieu au cours duquel les organisations syndicales ont remis leur cahier de revendications; celui-ci est actuellement étudié au cabinet du ministre Busquin.

Dans le cadre des moyens budgétaires dont il dispose et de ses compétences, le ministre souhaite rencontrer ces revendications. En ce qui concerne le milliard qui lui a été octroyé lors du conclave budgétaire pour le programme 1991 relatif aux infirmiers et infirmières, il attend des propositions précises et concrètes des organisations syndicales.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Peeters voor een repliek.

De heer Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, mag ik de staatssecretaris vragen of de bijkomende 4 pct. waarover minister Busquin een persbericht heeft gegeven en die zou worden verstrekt aan al het overheidspersoneel, in het pakket van de onderhandelingen zit? Werd daaromtrent reeds een beslissing genomen?

M. le Président. — La parole est à M. Delizée, secrétaire d'Etat.

M. Delizée, secrétaire d'Etat à la Santé publique et à la Politique des Handicapés, adjoint au ministre des Affaires sociales et, en ce qui concerne le Fonds national de reclassement social des handicapés, au ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, je le répète, les négociations ne sont pas encore terminées et

nous ne connaissons pas encore l'affectation qui sera réservée au milliard dont j'ai fait état tout à l'heure. Nous attendons des propositions concrètes et précises à ce sujet.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TANT AAN DE MINISTER VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER «DE TOEPASSING VAN DE ZOGENAAMDE WEEKENDDIENST BIJ DE VERSPREIDING VAN INFORMATIEVE WEEKBLADEN»

QUESTION ORALE DE M. TANT AU MINISTRE DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR «L'APPLICATION DU SERVICE DIT DE WEEK-END DANS LA DISTRIBUTION DES HEBDOMADAIRES D'INFORMATION»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Tant aan de minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie over «de toepassing van de zogenaamde weekenddienst bij de verspreiding van informatieve weekbladen».

Het woord is aan de heer Tant.

De heer Tant. — Mijnheer de Voorzitter, sinds enige tijd reeds blijkt voor de bedeling van poststukken op zaterdag een soort weekenddienst van toepassing te zijn, waarbij men de bestellingen aan huis beperkt tot zogenaamde «dringende stukken».

Wij vernemen thans dat bedoelde weekenddienst ook van toepassing zal zijn op die werkdagen waar men tussen een officiële feestdag en een daarop volgende zaterdag «de brug maakt», zoals dat heet.

Vermits dergelijke regeling niet in het minst de tijdige bedeling van dag- en weekbladen in het gedrang kan brengen, zou tussen de minister, enerzijds en de Nationale Federatie van informatieve weekbladen, anderzijds zijn afgesproken dat de bladen die door de leden van de federatie worden verspreid niet vallen onder deze zogenaamde «weekenddienst» en dus wel degelijk verspreid zullen worden op bedoelde dagen.

Deze faciliteit zou evenwel alleen gelden voor de bladen die door de leden van bedoelde federatie worden verspreid, met uitsluiting van de andere bladen die nochtans even goed door de Posterijen als informatieve weekbladen zijn erkend.

Kan mij een antwoord worden gegeven op volgende vragen:

1. Wordt aldus geen privilege geschapen voor bepaalde bladen of voor sommige overkoepelende organisaties van uitgevers van weekbladen?
2. Waarop steunt die verschillende behandeling van uitgevers?
3. Is het de bedoeling van de minister de aldus met de uitgeverswereld gemaakte afspraak nog te verfijnen? Of is het de bedoeling dat de uitgevers daartoe zelf een initiatief nemen?

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Detiège die antwoordt namens de minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie.

Mevrouw Detiège, staatssecretaris voor Pensioenen, toegevoegd aan de minister van Pensioenen. — Mijnheer de Voorzitter, zoals de heer Tant zegt, wordt sinds 1 juni 1982 de postbestelling op zaterdag beperkt tot de dagbladen en enkele bevoorrechte categorieën van briefwisseling. Op zaterdag worden er dus geen informatieve weekbladen besteld.

Bij wijze van experiment heeft de minister beslist om op de brugdagen van 10 mei en 16 augustus een beperkte uitreiking in te voeren. Tot dit doel heeft de minister de zaterdagorganisatie als basis genomen. Voor de bedrijven die op de aanbidding ingingen, werden daaraan nochtans de aangetekende zendingen toegevoegd.

In overleg met de VZW Nationale Federatie der informatieve weekbladen werd beslist de nationale informatieve weekbladen onder het stelsel van de «postabonnementen» eveneens op genoemde brugdagen te bestellen. Hiermee is het geenszins de

bedoeling privileges te scheppen voor enkele uitgevers, doch eerder een aanvaardbare oplossing te vinden die enerzijds, rekening houdt met de belangen van de uitgevers en anderzijds, met de rendabiliteit van de Regie der Posterijen. Op basis van de ervaring opgedaan op de brugdag van 10 mei kan er eventueel een bijsturing komen voor de brugdag van 16 augustus eerstkomend. In dat verband kan men contact zoeken met de bevoegde organisatie.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VERREYCKEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, VAN DE MODERNISERING VAN DE OPENBARE DIENSTEN, EN VAN DE NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE INSTELLINGEN OVER «DE BETROKKENHEID VAN PERSONEN BUITEN DE BRUSSELSE AGGLOMERATIE BIJ DE RELLEN VAN HET VOORBIJE WEEK-EINDE»

QUESTION ORALE DE M. VERREYCKEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA MODERNISATION DES SERVICES PUBLICS, ET DES INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES NATIONALES SUR «L'IMPLICATION DE PERSONNES EXTERIEURES A L'AGGLOMERATION BRUXELLOISE DANS LES AFFRONTMENTS DU WEEK-END DERNIER»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de minister van Binnenlandse Zaken over «de betrokkenheid van personen buiten de Brusselse agglomeratie bij de rellen van het voorbije weekeinde».

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken. — Mijnheer de Voorzitter, de voorbije dagen werden gekenmerkt door hevige confrontaties tussen Marokkaanse bendes, enerzijds en leden van de verschillende ordediensten, anderzijds. Meerdere kranten berichtten dat vanuit andere Brusselse gemeenten agitators naar de onlusthaarden trokken om zich bij de vechters te voegen.

In Borgerhout doet echter het hardnekkige gerucht de ronde dat op zaterdag 11 mei vanuit het Maghreb-onderdanige Borgerhoutse jeugdhuis «De Cluys», dat ook de betoging van 21 oktober 1990 inspireerde, een groep jongeren vertrokken is om deel te nemen aan de Brusselse gewelddadigheden. Volgens deze geruchten wijzen zelfs politierapporten op dit feit. Een bevestiging hiervan zou erop kunnen wijzen dat de karatelessen die in het bewuste jeugdhuis worden gegeven, en die reeds in Borgerhout op straat werden aangewend, nu ook in Brussel werden misbruikt.

Heeft de minister enige informatie die kan wijzen op een mogelijke Borgerhoutse versterking voor de Brusselse Marokkaanse bendes tijdens de voorbije confrontaties? Werden tijdens de rellen gevechtstechnieken gebruikt die kunnen wijzen op misbruik van lessen in oosterse gevechtssporten?

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Detiège, die antwoordt namens de minister van Binnenlandse Zaken.

Mevrouw Detiège, staatssecretaris voor Pensioenen, toegevoegd aan de minister van Pensioenen. — Mijnheer de Voorzitter, in antwoord op de vraag van de heer Verreycken, deelt de minister mee dat uit de informatie waarover hij beschikt, blijkt dat er geen Marokkanen uit Borgerhout actief hebben deelgenomen aan de confrontaties met de politiediensten te Vorst. Bij de op 13 mei aangehouden personen waren er geen uit Borgerhout.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, daar enkele ministers zijn opgehouden in de Kamer, stel ik voor om onmiddellijk te beginnen met de beraadslaging over de resolutie betreffende de toestand in Kosovo. De ministers die eventueel tijdens die bespreking aankomen zullen dan moeten wachten tot de mondelinge vragen opnieuw aan de orde komen. *(Instemming.)*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE
DE TOESTAND IN KOSOVO*Beraadslaging*PROPOSITION DE RESOLUTION RELATIVE
A LA SITUATION AU KOSOVO*Discussion*

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van resolutie betreffende de toestand in Kosovo.

Nous abordons la discussion de la proposition de résolution relative à la situation au Kosovo.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Bremeaeker, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de gebeurtenissen in Kosovo komen sedert een paar jaren vaak in de actualiteit. Kosovo is een gebied in Joegoslavië dat zich in de deelrepubliek Servië bevindt maar hoofdzakelijk door Albanezen en door personen van Albanese oorsprong is bewoond. Als gevolg van de staatsvorming die het unitaire Joegoslavië onder Tito meemaakte, werd Kosovo een autonome provincie binnen Servië. Botsingen tussen Serviërs en Albanezen brachten mee dat Servië het autonome karakter van deze provincie praktisch afschafte.

Sedertdien zijn gewelddaden aldaar eerder toegenomen. De actualiteit ervan maakt het dan ook voor de rapporteur, zowel als voor de indienster van dit voorstel van resolutie, overbodig hierbij meer toelichting te verschaffen.

In een eerste vergadering werd een grondige discussie gevoerd over de ingediende resolutie en werd het feit dat er sprake is van folteringen als een zeer voornaam punt in aanmerking genomen.

De minister van Buitenlandse Zaken deelde mede dat hij, gevolg gevend aan een interpellatie van de indienster, de ambassadeur van Joegoslavië heeft ontvangen om meer uitleg te krijgen over de toestand in Kosovo. De ambassadeur zou zich onzeker gedragen hebben, doch de folteringen ontkennen.

Een bewijs voor stelselmatig folteren schijnt niet voorhanden te zijn, zo besluit hij, wel van schending der mensenrechten op grote schaal.

Een ander lid merkte op dat sommige eisen gericht zijn tot de Joegoslavische, andere tot de Belgische regering. Hij suggereert deze twee soorten eisen te onderscheiden met het oog op een duidelijker structuur van de resolutie en vraagt naar de betekenis van enkele woorden uit de tekst.

Om over een en ander na te denken en om de tekst aan te passen aan sommige bedenkingen, werd de bespreking uitgesteld tot een tweede vergadering van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

De tweede vergadering die aan de bespreking van dit voorstel van resolutie besteed werd, begon met het tonen van foto's en het afrollen van een videofilm. Deze getuigenissen, samen met de mondelinge verklaringen van een senator die herhaaldelijk ter plaatse geweest is, werden aangebracht als weerlegging van de bewering door de ambassadeur van Joegoslavië, dat in Kosovo niet stelselmatig wordt gefolterd.

De video-opnamen werden gemaakt door een BRT-cameraman. De bezoeker senator was vergezeld door de heer Cana, voorzitter van het Kosovarse Comité voor mensenrechten, alsmede door leden van plaatselijke Hakmaria (anti-bloedwraak)-comités.

Een nieuwe gedachtenwisseling, op basis van nieuw ingediende amendementen gaf aanleiding tot een gewijzigde tekst. De definitieve tekst is te vinden op de pagina's 7 en 8 van het verslag.

De indiener stelde voor om in de Franse tekst van het voorstel de woorden « le peuple albanais », die tot verwarring kunnen leiden omdat ze evengoed betrekking kunnen hebben op inwoners van

het buurland Albanië, te vervangen door de woorden « la communauté yougoslave d'origine albanaise au Kosovo ». De commissie was het met deze wijziging eens en de Nederlandse tekst werd aangepast.

Een paar senatoren stelden voor, in de aanhef « de Joegoslavische regering » weg te laten, omdat deze nauwelijks nog iets voorstelt en dus ook niet verantwoordelijk kan worden geacht voor wat in Kosovo verkeerd gaat.

De Joegoslavische regering wordt daarentegen wel aangesproken in het beschikkende gedeelte omdat onder meer tegen haar de Belgische regering verzocht wordt op te treden. Na enige bespreking stemde de commissie hiermede in.

Tenslotte was de commissie het ermee eens om vóór het laatste lid van het voorstel van resolutie de volgende zinnen in het beschikkende gedeelte in te voegen:

« — Het terugtrekken van het leger in de kazernes en van de Servische militaire politie uit de openbare dienst in Kosovo;

— Het heropenen van alle instellingen die gesloten werden (scholen, schouwburgen, bibliotheken, ...) en de wedererkenning van de Albanese taal in de administratie en de gezondheidsdiensten van Kosovo;

— Het stopzetten van het systematisch afstoten van Albanees-taligen in Kosovo en van de inwijkingspolitiek ten gunste van Serviërs. »

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie werd door de 12 aanwezige leden eenparig aangenomen. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à Mme Hanquet.

Mme Hanquet. — Monsieur le Président, je voudrais d'abord féliciter M. De Bremeaeker pour l'excellence de son rapport, ainsi que le secrétaire de notre commission. Je voudrais aussi remercier nos collègues pour l'unanimité dont cette proposition de résolution a fait l'objet.

L'aggravation de la situation en Yougoslavie justifie encore davantage le contenu de cette proposition. Faut-il à nouveau rappeler, devant cette assemblée, l'ensemble des discriminations dont la communauté yougoslave d'origine albanaise fait l'objet au Kosovo? Ces discriminations commencent dès la naissance: taux de mortalité anormalement élevé, manque de soins, choix limité du prénom, à l'exclusion des prénoms à consonance patriotique, nationaliste et historique.

Dans l'enseignement, le nombre d'heures consacrées à la connaissance de la langue maternelle a été réduit, celle-ci étant progressivement remplacée par le serbo-croate. Les cours d'histoire et de culture albanaise disparaissent peu à peu. Les options et orientations nouvelles sont également réduites et les sciences humaines sont pratiquement inexistantes. Les locaux sont insalubres et il n'existe pas d'équipements pour la récréation et le sport.

Lors du service militaire, le nombre de suicides est anormalement élevé, ce qui camoufle des exécutions. Nous en avons d'ailleurs vu la preuve sur le petit écran.

L'inégalité de traitement est constatée dans le travail, la culture, la justice, la sécurité, le secteur hospitalier, le domaine politique et la presse. Les images — douloureuses — que nous avons vues, le rapport de la Fédération internationale des droits de l'homme sur les violations systématiques, flagrantes et massives de ceux-ci au Kosovo attestent du bien-fondé de cette résolution et appellent un vote unanime de notre assemblée. Je rappelle qu'il fut en commission des Affaires étrangères.

Notre gouvernement doit mener une action pour condamner toutes les discriminations, les arrestations arbitraires et les tortures portant atteinte aux droits de l'homme. Cette action avait été contestée par certains, mais l'évidence s'est faite progressivement.

Cette condamnation fait partie de l'approche de notre gouvernement à l'égard de plusieurs pays, dans le cadre de sa politique étrangère. Nous lui demandons d'être ferme à ce sujet et de réclamer de la part du gouvernement yougoslave et de la république de Serbie une série de mesures visant à un respect réel des droits humains, personnels, culturels et collectifs, à l'organisation d'élections libres, au retour de l'armée dans ses casernes et à l'arrêt de la politique d'implantation pratiquée envers les Serbes.

La Yougoslavie est un partenaire privilégié dans la politique économique de la Communauté européenne. Celle-ci lui a d'ailleurs accordé la deuxième tranche d'un prêt. Qu'en est-il de la libération de ce prêt? Dans le cadre des Douze, notre commission se montre modérée, mais ferme, pour réclamer la vigilance au sujet du respect des droits de l'homme, compte tenu du lien qui doit exister à cet égard dans les relations entre la Communauté européenne et la Yougoslavie. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuijpers.

De heer Kuijpers. — Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen, dank ik de voorzitter van de commissie en de rapporteur voor het enorme, opbouwende werk dat op vrij korte tijd werd gepresteerd. Ik dank ook het personeel voor de geboden faciliteiten bij de vergaderingen.

Degenen die de besprekingen in de commissie niet hebben bijgewoond, kunnen zich afvragen of het belangrijk is in de Senaat over Koerden en Kosovaren te praten. Naast het feit dat de mensen- en volkenrechten gerespecteerd moeten worden, moeten wij goed voor ogen houden dat Europa op 1 januari 1993 «ontgrensd» zal zijn. Ik zal het in het Frans zeggen: *que l'Europe aura besoin d'un cordon sanitaire*. Wij hebben geen baat bij een roerige toestand in de Balkan en in het Midden-Oosten en laten wij hopen dat er geen burgeroorlog komt in de Sovjetunie.

Met deze inleiding wil ik zeggen dat elkeen in de Europese Gemeenschap zich het lot moet aantrekken van degenen die onderdrukt worden, zeker van degenen die juist buiten de grens van de EG leven.

Vervolgens wil ik erop wijzen dat de Illyrisch-Albanese cultuur, naast de Keltische en de Baskische cultuur, één van de drie oudste bestaande culturen van Europa is. Wanneer ik terugkom van Kosovo of van de Koerden, zegt men mij dikwijls dat dit rare volkeren zijn. Ik wil het echter omkeren. Degenen die zich hun college tijd herinneren weten dat Xenofoon het had over de Koerden en dat er lang vóór de Griekse en de Romeinse beschaving reeds een Illyrisch-Albanese cultuur bestond. Ik voel mij bijzonder goed thuis bij dit oude volk, dat nu verdeeld leeft over vier of vijf Staten: in Albanië, in het Joegoslavische Kosovo, in een deel van Macedonië en van Bosnië en niet te vergeten in een deel van Griekenland.

Ik dank mevrouw Hanquet voor haar zeer spirituele houding tijdens ons onderhoud bij de ambassadeur van Joegoslavië toen er gevraagd werd waarmee wij ons moeiden. Mevrouw Hanquet heeft toen zeer moedige en juiste woorden gesproken. Wij zijn inderdaad cultureel en historisch verbonden. Bovendien leeft een groot deel van het Albanese volk binnen de Europese Gemeenschap, namelijk in Italië en in Griekenland. Daarbij is Joegoslavië door verschillende akkoorden verbonden met Europa. De minister van Buitenlandse Zaken heeft meermaals herhaald dat er een humanitair innengingsrecht bestaat. Ik zou het zelfs nog volksker durven zeggen. Wanneer Joegoslavië bij de Europese Gemeenschap om steun en geld komt vragen, wanneer wij met onze subsidies via de Europese Gemeenschap de verbinding tussen Oostenrijk en Griekenland over Joegoslavië moeten aanleggen en betalen — in het voordeel van onze economie, maar ook in het voordeel van de Joegoslavische economie — dan is Joegoslavië verplicht de mensenrechten te eerbiedigen. Ik weet dat Kosovo geen Koeweit is, de woonplaatsen van de Koerden evenmin. Wie was op de hoogte van de situatie van de Koerden vooraleer de journalisten het leed ginds filmde?

Vandaag spreken wij over Kosovo. Kosovo heeft in de geschiedenis historische figuren gekend die kunnen wedijveren met de beste figuren uit onze eigen cultuur. Ik beperk me slechts tot Bogdani en Skenderberg. Skenderberg is een figuur die men kan vergelijken met Van Artevelde bij ons en die in de Franse revolutie niet zou hebben misstaan. Hetzelfde kunnen wij zeggen van Bogdani, een humanist die in de Europese culturen zijns gelijke niet heeft gehad. Wij moeten duidelijk durven en kunnen verklaren dat de Albanese-Illyrische cultuur een onderdeel is van het Europese veelvoud.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1990-1991
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1990-1991

Zoals wij het Oostenrijkse, het Duitse en het Franse imperialisme hebben gekend, zo kregen zij te maken met de Ottomaanse perikelen, het Turks imperialisme. Toen het Ottomaanse rijk zich in 1912 terugtrok, kwam het Servische imperialisme. *Le peuple serbe est un peuple guerrier*, zegt men vaak. Men kan het vergelijken met de Pruisen. Ik wil hier geen hatelijkheden ten opzichte van de Servische burgers verkondigen, maar zij dromen nog altijd van een groot Servisch rijk en kijken misprijzend neer op de Albanezen, die zij beschouwen als de boertjes van de laagvlakte, en op de Kroaten.

Ik verwijs naar het rapport van Čubrillović die in 1937 reeds een assimilatieplan opstelde. Zoals de Italiaanse fascisten de Tirolers naar Eritrea wilden overbrengen, was ook voor de Albanezen de gelijkschakeling, de *Australiëring* weggelegd. Hoe zouden wij op het ogenblik reageren op de holocaust van de Joodse gemeenschap? Hoe reageren wij op het ogenblik op de holocaust van de Armeniërs? Wat is er gebeurd in het Molotov-von Ribbentrop-pact met het *Streudeutschum*, het weghalen en overbrengen naar Polen van verscheidene miljoenen mensen of het uitstoten van de Duitstaligen na de Tweede Wereldoorlog? Dit racistisch en vernederend plan lag in 1944 ook klaar voor de gemeenschap van Kosovo.

Wij mogen hulde brengen aan Tito die evenwicht bracht na de Tweede Wereldoorlog en in 1974 de meest achtergestelde gemeenschap van Joegoslavië met het laagste levenspeil — en dat is nog altijd zo — autonomie verleende. Kosovo kreeg in 1974 een eigen parlement en in minder dan vijftien jaar ontstond daar een democratie met vakbonden, culturele organisaties en een eigen universiteit in Pristina. Het Albanese ontplooidde zich op een schitterende wijze en de democratie en culturele bevestiging die in de voorbije eeuwen teloorving, werd opnieuw bereikt.

De wereld stond niet stil, en op 23 maart 1989 werd de Kuvend in Pristina, de Albanese benaming voor het parlement in Kosovo, ontbonden. Er kwam nergens reactie. Met de derde fase van de staats hervorming in het vooruitzicht zijn de Belgische senatoren bekommerd om deze instelling, maar nergens in Europa ontstond er een grote beweging om de Kuvend te verdedigen. Meer dan honderd collega's zijn op het ogenblik op de vlucht in Europa, want geen enkel parlementslid van Kosovo kan daar nog verblijven. Zij zijn vogelvrij. Ik nodig u dan ook uit mede uw handtekening te plaatsen en peter te worden van een van onze collega's. Na de dood van Tito heeft het Servisch imperialisme stilaan de Albanese eigenheid teruggedrongen, zoals de rapporteur het heeft uitgedrukt. Niets minder en ook niets meer.

Toch is er vandaag meer. Op het ogenblik heerst er in Kosovo terreur. Misschien spreek ik emotioneel, maar ik heb het een aantal keren meegemaakt. In de commissie heb ik u de foto's en beeldbanden laten zien en ik dank de voorzitter voor dit vertrouwen. Wij hebben kunnen zien hoe op het ogenblik op de meest sadistische wijze duizenden mensen worden aangehouden en gemarteld.

Ik ontmoette meisjes van ongeveer 15 jaar oud die door een Servische patrouille waren aangehouden. Omdat zij geen Servisch spraken, stopte men hen levende muizen in de mond. Zij zouden nu binnen de week wel Servisch kunnen spreken.

Ik ontmoette een jongen die gedurende twee uur recht diende te staan met een geladen granaat in de mond. Men zei hem: «Nu zal je wel Servisch spreken.»

Een boer die terugkwam van zijn veld, werd door Serven gecontroleerd. Zij vroegen hem: «Hou je van Kosovo?» De boer antwoordde: «Ja.» Het zakmes dat hij bij zich had, moest hij inslikken. Ik kan u de videofilm tonen van de operatie die de man in Zwitserland onderging om het mes te laten verwijderen.

Aan een jongeman die terugkwam van zijn werk, werd de vraag gesteld of hij met een Albanese was verloofd. Toen hij daarop positief antwoordde, verplichte men hem de ring die hij droeg in te slikken.

Enver Hadri werd in Sint-Gillis neergeschoten. Deze zaak is nog steeds niet opgehelderd. De jongste vijf jaar werden in Europa een honderdtal mensen door sluipschutters neergeschoten. Die moorden halen gedurende een drietal dagen de pers. In Kosovo worden mensen vermoord aan de lopende band.

Een dertigtal dienstplichtige militairen werden in de letterlijke zin van het woord in hun kazernes « doodgetreiterd ». Zij werden daarna met groot ornaat in verzegelde kisten overgebracht naar hun geboortedorp. Hun vaders en grootvaders hadden de moed de kisten te openen en ze door buitenlanders te laten filmen. Men stelde vast dat deze jongens zich niet hadden verhangen, zoals steevast werd beweerd, maar dat ze verbrand waren en kogelwonden vertoonden.

De unanieme goedkeuring van dit voorstel van resolutie door alle commissieleden zal niet onmiddellijk verandering brengen in de situatie. Toch beveel ik iedereen de lectuur aan van het verslag en de concrete antwoorden van de minister.

Ik dank minister Eyskens en ook de voormalige Belgische ambassadeur in Belgrado, de heer Blancquaert, die de toestand ter plaatse is gaan controleren.

Langer dan Borms in eigen land en langer dan Mandela in Zuid-Afrika, heeft Adem Demaçi in de gevangenis gezeten. Hij had geen enkele misdaad begaan, maar zat 29 jaar in de gevangenis omdat hij een Albanees schrijver was.

Intussen is de wereld niet blijven stilstaan. Daarom wil ik er nogmaals op wijzen dat de grote persagentschappen de informatiekanaal beheersen. Ik vraag dan ook dat elk lid van de Senaat zijn verantwoordelijkheid op zich zou nemen. Medemenselijkheid, volkerenrecht, het recht van iedere burger, overstijgt immers de staat en de regimes.

Onlangs bezocht ik Litouwen samen met een aantal senatoren, waaronder de heer Luyten. Wij ontmoetten er Balys Gajouskas. Wanneer wij hem vroegen wat hij vroeger deed, antwoordde hij: « Ik heb zevenendertig jaar in de kampen gezeten. » Nu is hij een oude man en verkozen in het Litouwse parlement.

Ik heb ook Demaçi ontmoet. Ik ben zijn werken beginnen te lezen.

Chers amis francophones, Adem Demaçi pourrait être quelque'un de chez nous, de culture française, néerlandophone ou germanophone. C'est encore une voix européenne.

Voor die Europese boodschap moeten wij de resolutie over de partijgrenzen heen goedkeuren. Het gaat immers om « de mens ». Inzake humanisme kan Europa slechts een voorbeeld zijn voor de rest van de wereld en de andere landen met de vinger wijzen indien het tot menselijk optreden dwingt ook in zijn buurlanden.

Joegoslavië verkeert op het ogenblik in een crisissituatie. Welke nieuwe federatie zal ontstaan, weten wij niet, ze zal in elk geval gegrondvest moeten zijn op de Europese regels.

Ik wil tot slot nog verwijzen naar resolutie 688 van de Verenigde Naties, die naar aanleiding van de Koeweitcrisis werd goedgekeurd en ons uitdrukkelijk een humanitair inmengingsrecht verleent. Men kan ons dus niet voor de voeten werpen dat wij ons met andermans zaken bemoeien, want het volken- en mensenrecht gaan boven een toevallig staatsrecht. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Janzegers.

De heer Janzegers. — Mijnheer de Voorzitter, over de toestand in Kosovo hebben wij het hier vóór een paar maanden al uitgebreid gehad naar aanleiding van een interpellatie. Ook nu weer komt die kwestie hier uitgebreid aan bod. Ik dank hiervoor niet alleen de rapporteur, maar ook mevrouw Hanquet en de heer Kuijpers.

Waar het nu op aankomt is dat onze gezamenlijke verantwoordelijkheid over de aanhoudende schendingen van de rechten van de mens in Kosovo door de regering op een snelle en daadwerkelijke manier wordt kenbaar gemaakt aan de Joegoslavische en Servische autoriteiten.

Herhaaldelijk hebben wij er hier al op aangedrongen dat het thema van de « Rechten van de Mens » een bepalende factor zou zijn in onze politieke, economische, culturele en andere relaties met het buitenland.

Vaak hebben we moeten vaststellen dat de « Rechten van de Mens » gebruikt worden als het goed uitkwam, als er geen andere belangen op het spel stonden, of juist gezegd, als het een alibi was voor zuiver geopolitieke of economische belangen. Ik verwijs hierbij naar de verschillende aanpak van landen als bijvoorbeeld Irak, Israël, China, Roemenië, Turkije, Libië, Suriname en andere.

Ik vrees dat dit ook het geval is van Joegoslavië, gelet op de huidige interne moeilijkheden en rekening houdend met de zinsnede uit de brief van minister Eyskens aan collega Kuijpers, waar hij schrijft: « Anderzijds verdienen de economische hervormingen van premier Markovic aanmoediging en moeten de democratische tendenzen in de Joegoslavische samenleving gestimuleerd worden. » Deze zinsnede zal Roemenen van de democratische bewegingen « Dialogul Social » en de Burger-alliantie verwonderd doen opkijken. Het antwoord ligt in de volgende zin: « Het eventueel uiteenvallen van deze Balkanrepubliek zal de toestand niet verbeteren en vormt tevens een reëel veiligheidsrisico voor Europa. »

Zonder de gegrondheid van deze vrees te willen ontkennen, vind ik dat dit geen alibi mag zijn om de ogen te sluiten voor de toestanden in Kosovo, die op het ogenblik zonder twijfel de ergste zijn op het gebied van de schending van de mensenrechten in heel Europa. Uit het rapport van de « Raad voor de verdediging van de rechten en vrijheden van de mens » in Kosovo, een organisatie aangesloten bij de « Internationale Federatie voor de mensenrechten » blijkt dat die schendingen vandaag nog worden voortgezet. Na tien jaar staat van beleg in Kosovo, noteerde deze organisatie in maart zestien gerapporteerde schendingen. Op 11 april waren er nog zes gevallen bijgekomen. De houding van de Servische regering is buitengewoon ergerlijk. Wij vragen dan ook aan de regering de resolutie zo nauwgezet en zo strikt mogelijk in de geformuleerde verzoeken van de Senaat na te komen.

Daarenboven, mijnheer de Voorzitter, en daarmee wil ik besluiten, stel ik voor dat een delegatie van de Senaat, de tekst van deze resolutie, waarvan de groenen hopen dat ze unaniem zal worden goedgekeurd, aan de Joegoslavische ambassadeur zou bezorgen. We hebben dat indertijd nog gedaan na de bloedige gebeurtenissen in Roemenië. Deze werkwijze kan een uiting zijn van het bijzonder belang dat de Senaat hecht aan het stopzetten van het schrikbewind waaronder de Albanese bevolking van Kosovo al meer dan tien jaar gebukt gaat. (Applaus.)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion, je la déclare close.

De stemming over het voorstel van resolutie heeft later plaats.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur la proposition de résolution.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor aanstaande week de volgende agenda voor.

Dinsdag 21 mei 1991, te 14 uur.

1. Ontwerp van wet betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument.

2. Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 18 juli 1985 betreffende de bekendmaking van opiniepeilingen.

Voorstel van wet tot aanvulling van artikel 2 en tot opheffing van artikel 5 van de wet van 18 juli 1985 betreffende de bekendmaking van de opiniepeilingen.

3. Ontwerp van wet betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten.

4. Ontwerp van wet tot wijziging van de nieuwe gemeentewet wat de tuchtregeling betreft.

5. Ontwerp van wet houdende wijziging van de wet van 30 december 1885 houdende goedkeuring van de akte van 12 december 1885, waarbij België toetreedt tot de overeenkomst rakende het muntwezen, de 6de november 1885 te Parijs gesloten tussen Frankrijk, Griekenland, Italië, Zwitserland, alsmede tot de er aangehechte schikking en verklaring, en van het Gerechtelijk Wetboek.

6. Ontwerp van wet tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 495 van 31 december 1986 tot invoering van een stelsel van alternerende tewerkstelling en opleiding voor de jongeren tussen 18 en 25 jaar en tot tijdelijke vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen van de werkgever verschuldigd in hoofde van deze jongeren.

Woensdag 22 mei 1991, te 14 uur.

1. Hervatting van de vergadering van woensdag.

2. Interpellaties:

a) Van de heer Hasquin tot de Eerste minister over « het falen van de regering inzake veiligheid en het uitblijven van een immigratiebeleid »;

b) Van de heer Barzin tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand over « de objectiviteit bij de benoemingen in de magistratuur, als afspiegeling van de maatschappij »;

c) Van mevrouw Delruelle-Ghobert tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand over « de internationale vrouwenhandel ».

Te 16 uur: naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet.

Donderdag 23 mei 1991, te 15 uur.

1. Inoverwegingneming van voorstellen van wet.

2. Mondelinge vragen.

3. Eventueel: interpellaties.

La commission du Travail parlementaire propose, pour la semaine prochaine, l'ordre du jour que voici:

Mardi 21 mai 1991, à 14 heures.

1. Projet de loi sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection du consommateur.

2. Projet de loi modifiant la loi du 18 juillet 1985 relative à la publication des sondages d'opinion.

Proposition de loi complétant l'article 2 et abrogeant l'article 5 de la loi du 18 juillet 1985 relative à la publication des sondages d'opinion.

3. Projet de loi relatif aux registres de population et aux cartes d'identité.

4. Projet de loi modifiant la nouvelle loi communale en ce qui concerne le régime disciplinaire.

5. Projet de loi modifiant la loi du 30 décembre 1885 approuvant l'acte du 12 décembre 1885 par lequel la Belgique adhère à la convention monétaire conclue à Paris le 6 novembre 1885, entre la France, la Grèce, l'Italie et la Suisse, ainsi qu'à l'arrangement et à la déclaration y annexés, et le Code judiciaire.

6. Projet de loi modifiant l'arrêté royal n° 495 du 31 décembre 1986 instaurant un système associant le travail et la formation pour les jeunes de 18 à 25 ans et portant réduction temporaire des cotisations patronales de sécurité sociale dues dans le chef de ces jeunes.

Mercredi 22 mai 1991, à 14 heures.

1. Reprise de l'ordre du jour de la séance de mardi.

2. Interpellations:

a) De M. Hasquin au Premier ministre sur « les carences du gouvernement en matière de sécurité et l'inexistence de sa politique d'immigration »;

b) De M. Barzin au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « l'objectivité des nominations dans la magistrature »;

c) De Mme Delruelle-Ghobert au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « le commerce international de femmes ».

A 16 heures: votes nominatifs sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée.

Jeudi 23 mai 1991, à 15 heures.

1. Prise en considération de propositions.

2. Questions orales.

3. Eventuellement: interpellations.

Le Sénat marque-t-il son accord sur cette proposition d'ordre du jour?

Is de Senaat het eens met deze regeling van onze werkzaamheden? (*Instemming.*)

Il en est ainsi décidé.

Dan is hiertoe besloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAN HOOLAND AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR LEEFMILIEU EN MAATSCHAPPELIJKE EMANCIPATIE OVER « HET OVERLEG MET FRANKRIJK IN VERBAND MET DE SANERING VAN HET LIEBEKKEN »

QUESTION ORALE DE M. VAN HOOLAND AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENVIRONNEMENT ET A L'EMANCIPATION SOCIALE SUR « LA CONCERTATION AVEC LA FRANCE AU SUJET DE L'ASSAINISSEMENT DU BASSIN DE LA LYS »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Hooland aan de staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie over het « overleg met Frankrijk in verband met de sanering van het Liebekken ».

Het woord is aan de heer Van Hooland.

De heer Van Hooland. — Mijnheer de Voorzitter, een paar weken geleden vernam ik in antwoord op mijn schriftelijke vraag ter zake dat het Liebekkencomité eerstdaags van start gaat. Deze gemengde projectgroep wil op betrekkelijk korte termijn een *survey* en een stuurplan maken voor de sanering van het Liebekken door het Vlaamse Gewest.

Jarenlang werd er gepoogd om met Frankrijk tot een akkoord te komen over het voorkomen van of het drastisch verminderen van de lozing van industrieel en huishoudelijk afvalwater in het Liebekken. Tot op vandaag is hierin helaas geen vooruitgang geboekt. Zonder deze internationale regeling is een Liebekkenbeleid nochtans onmogelijk of toch zeer inefficiënt.

Daarom vraag ik aan de staatssecretaris welke initiatieven en acties volgens haar onmiddellijk nodig zijn en op welke termijn de resultaten hiervan kunnen worden verwacht. Deze resultaten zijn immers een vereiste voor een effectief gewestelijk beleid ter zake.

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Smet.

Mevrouw Smet, staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie, toegevoegd aan de Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, ik ken de bezorgdheid van de heer Van Hooland voor de problematiek van het Liebekken. Deze bezorgdheid is terecht. Ik kan hem de toestand schetsen in zover die betrekking heeft op het nationale departement van Leefmilieu.

Ik ben van oordeel dat er een bekkenbeleid moet worden gevoerd. Op internationaal vlak wordt dit beleid in ons land gevoerd rond twee grote stroombekkens, dat van de Schelde en dat van de Maas. Daar de discussies met Nederland over de waterverdragen niet rond zijn en aangezien daaraan het hele bekkenbeleid wordt gekoppeld, zijn wij er tot op vandaag niet in geslaagd in België zelf een akkoord te bereiken. Wallonië wil geen bekkenbeleid uitwerken. Daarom kunnen wij noch voor de Schelde, noch voor de Maas een internationaal comité vormen om een dergelijk beleid te voeren. Dat is het eerste element van het dossier.

Het tweede element betreft de Leie. In hoeverre is het nuttig om, los van het globale rivierbekken, een apart beleid te voeren voor deze rivier? Ik heb laten onderzoeken wat de toestand van de vervuiling is op het moment dat deze de grens overschrijdt. De enige gemeten vervuiling is er een van landbouwkundige oorsprong en niet zozeer van industriële oorsprong behoudens enige textielindustrie. Er is geen noemenswaardige vervuiling met zware metalen, wat eigenlijk typisch een vervuiling is door de industriële nijverheid. Er is wel een tekort aan zuurstof. Dat is echter afkomstig van landbouwvervuiling, wat betekent dat de landbouwgebieden aan de Leie waarschijnlijk voor een stuk de vervuiling naar de Leie afvoeren. Dat is het belangrijkste probleem. Aangezien voor het grootste deel de vervuiling in Vlaanderen zelf gebeurt en niet in Frankrijk, vragen wij ons af of het de moeite waard is om naast de sanering die in Vlaanderen moet gebeuren, met Frankrijk een discussie aan te gaan over de Leie. Dat heb ik tot nu toe niet gedaan.

De heer Henrion, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Mijn keuze is altijd geweest het hele stroombekken van de Schelde in een internationaal overleg te bespreken. Dat is de normale gang van zaken. Niet normaal zou zijn dat er een rivier uit het pakket wordt gelicht.

Dat is de strategie die wij tot op heden hebben gevoerd. Ik hoop dat in het Bekkencomité dat werd opgericht om de sanering van de Leie te verwezenlijken, het meeste werk kan gebeuren. Ik meen nog altijd dat in België, ik ben misschien ietwat naïef, een consensus kan worden gevonden over het stroombekken van Maas en Schelde.

Ik zie in de houding van Wallonië, die heeft geleid tot het blokkeren van de watervrdrag en van een bekkenbeleid, geen enkel voordeel. Ik begrijp trouwens de redenering niet. Verwacht Wallonië nu zijn water te kunnen verkopen aan Nederland of aan een of ander Gewest? Ik meen dat het zich vergist. Nederland wenst geen water van Wallonië te kopen, het wenst een zuivere Maas.

De vraag kan ook worden gesteld of men niet wenst dat de Schelde wordt uitgediept en dat daardoor Vlaanderen nadeel ondervindt. In alle discussies die wij hebben gevoerd, is het mij nooit duidelijk geweest wat de juiste bedoelingen zijn. Mijn conclusie is echter dat er momenteel geen vooruitgang wordt gemaakt met een stroombekkenbeleid en dat de Leie voor ongeveer drie vierde door Vlaanderen wordt vervuild.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hooland voor een repliek.

De heer Van Hooland. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor haar gevat en bijzonder gefundeerd antwoord.

Ik wil echter nog enkele zaken onderstrepen. Ten eerste betreurt ik, u heeft het, mevrouw de staatssecretaris, in heel duidelijke termen gezegd, dat wij internationaal niet tot een consensus kunnen komen wegens nationale onenigheid ter zake. Ik begrijp dat eigenlijk ook niet.

Ten tweede wil ik niet discussiëren over de aard van de vervuiling die uit Frankrijk komt. Ik meen wel te weten dat de hoeveelheid vuilvracht afkomstig uit Frankrijk gelijk is aan 100 000 inwoners-equivalent.

Ten derde heeft u als staatssecretaris natuurlijk gelijk te mikken op de sanering van de twee grote bekkens van Schelde en Maas. Ik stel echter vast dat het probleem al lang op een oplossing wacht, maar dat er tot nu toe weinig resultaten te merken zijn. Daarom is het misschien beter het probleem te herdefiniëren en voorlopig te kiezen, omdat het niet anders kan, voor de sanering van het Leiebekken dat toch een belangrijk onderdeel is van het Scheldebekken.

INTERPELLATION DE M. BOCK AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE ET DES CLASSES MOYENNES SUR « LA RETENUE SUR LES ALLOCATIONS FAMILIALES DES INDEPENDANTS EN VERTU DE L'ARRETE ROYAL N° 291 DU 31 MARS 1984 »

INTERPELLATIE VAN DE HEER BOCK TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE EN MIDDENSTAND OVER « DE VERMINDERING VAN DE KINDERBIJSLAG VOOR ZELFSTANDIGEN KRACHTENS HET KONINKLIJK BESLUIT NR. 291 VAN 31 MAART 1984 »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Bock au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « la retenue sur les allocations familiales des indépendants en vertu de l'arrêté royal n° 291 du 31 mars 1984 ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Bock. — Monsieur le Président, l'arrêté royal n° 291 du 31 mars 1984 institue une retenue d'un montant de 375 francs par mois sur les allocations familiales attribuées aux indépendants pour leur premier ou unique enfant. Cette retenue a été instaurée à une époque où l'austérité apparaissait nécessaire en raison des difficultés économiques auxquelles notre pays était confronté.

Souvenons-nous, la situation était très grave: un taux d'inflation à deux chiffres et plus de 500 000 travailleurs sans emploi.

Cette austérité avait néanmoins été imposée par le gouvernement à toutes les catégories sociales et professionnelles de travailleurs. Il s'agissait d'un ensemble de cotisations dites de modération ou de solidarité qu'avaient à subir aussi bien les salariés que les fonctionnaires ou les indépendants.

C'est dans ce contexte d'austérité générale, imposée par une situation économique, financière et de l'emploi préoccupante, qui devait être supportée par tous, que fut pris l'arrêté royal n° 291.

Depuis lors la situation a-t-elle évolué? Le gouvernement nous dit que les paramètres économiques et sociaux sont rétablis. L'économie belge se porte bien, le chômage est en régression, l'inflation est bien contenue, le solde négatif financier reprend des proportions plus raisonnables.

Compte tenu de cette situation, un certain nombre de cotisations ou de retenues diverses, qui avaient été instituées au moment de l'austérité, ont pu être supprimées.

D'autres, comme les allocations accordées par le gouvernement aux syndicats politiques, ont été revues à la hausse: plus d'un milliard de francs pour le seul paiement des allocations de chômage.

Cependant, les indépendants ne sont pas favorisés par le redressement économique vanté par le gouvernement.

Jugez-en plutôt. La loi de réforme fiscale du 7 décembre 1988 a fortement diminué la possibilité de déduction fiscale des charges professionnelles des indépendants, augmentant par là même la base sur laquelle ils sont imposés.

J'ai sous les yeux la note de M. le ministre des Classes moyennes, remise et discutée en commission des Classes moyennes du Sénat du jeudi 28 février 1991, dont je vous cite un passage: « Tout permet par ailleurs d'espérer une amélioration sensible de la situation au cours des prochaines années. Le volume des cotisations va en effet être influencé par quelques données importantes: l'accroissement sans précédent du nombre d'assujettis à titre principal: + 10 000 en 1989; l'augmentation du revenu professionnel moyen: + 5 p.c. en 1988, base des cotisations de 1991; la répercussion de la réforme fiscale sur les revenus professionnels par la limitation des dépenses fiscales. Augmentation d'environ 20 milliards des revenus de 1989, base des cotisations de 1992. »

A cela, il faut ajouter les cotisations. Je précise bien sûr qu'il y a un plafond. Mais ces cotisations atteignent 15,3 p.c. sur 20 milliards plafonnés. Il faut aussi y ajouter les produits du brutage, intervenus à l'initiative du gouvernement.

Si la cotisation de solidarité applicable aux revenus des indépendants a été supprimée, c'est pour la remplacer par un nouveau système, dit du brutage, qui prélèvera encore davantage chez les indépendants. Selon le secrétaire d'Etat, cela se traduit par 1 milliard 800 millions de francs supplémentaires pour l'Etat chaque année.

Des propositions de loi déposées en vue d'obtenir la juste égalité entre les allocations familiales des enfants des indépendants et celles des salariés ont été rejetées par le gouvernement.

Dans le même temps, les statistiques révèlent que le régime des allocations familiales pour indépendants génère d'importants bonis aussitôt prélevés par le gouvernement pour être affectés à d'autres fins.

La ponction instaurée en 1984 est, quant à elle, maintenue.

Il est surprenant d'entendre le ministre déclarer en commission du Sénat, en réponse à une question, « qu'il est impossible de calculer le coût exact de perception de cette retenue ». Il serait dès lors utile que le ministre donne un certain nombre de précisions quant à l'application de l'arrêté royal n° 291. Pourrait-il notamment nous dire combien de ménages sont astreints à subir cette retenue et comment s'opère effectivement le prélèvement? Par ailleurs, quel est le montant global de la perception ainsi réalisée et pourquoi les frais de gestion nécessaires à cette perception ne peuvent-ils être calculés? Enfin, quelle est l'affectation réservée au produit de la retenue concernée? Je rappelle que les indépendants ont droit à cette aide.

Je voudrais revenir sur quelques exemples que nous avons déjà évoqués, Mme Delruelle et moi, lors de la discussion de notre proposition de loi, le mois dernier.

Entre 1980 et 1988, le nombre d'indépendants assujettis est passé de 642 000 à 701 000.

Dans le même laps de temps, le nombre de familles attributaires est tombé de 198 000 à 160 000 et le nombre d'enfants bénéficiaires, de 391 000 à 298 000. Ainsi, à une augmentation de 60 000 travailleurs indépendants assujettis correspond une diminution de charge de 100 000 enfants bénéficiaires.

Le secrétaire d'Etat aux Classes moyennes l'a répété à plusieurs reprises: dans les dernières années, les indépendants ont créé plus de 100 000 emplois nouveaux.

Si l'on veut bien considérer la richesse que ces 100 000 emplois nouveaux ont créée, que l'on y ajoute les économies formidables que 100 000 emplois nouveaux créés par les indépendants ont apportées en recettes à l'Etat, en production, en valeur de commercialisation, en exportation et que l'on considère aussi les économies réalisées en mettant 100 000 personnes au travail et en évitant ainsi un surcroît de chômeurs, on peut dire en effet que les indépendants ont déjà largement contribué à payer leur part.

Hier encore, M. Busquin, ministre des Affaires sociales, faisait part de ses craintes pour l'avenir en ce qui concerne la progression du chômage. En effet, le nombre de chômeurs a augmenté de 18 000 unités. Cette augmentation présente, il est vrai, une source de dangers pour la sécurité sociale. Cependant, il me plaît de souligner que 115 000 emplois ont été créés entre 1982 et 1989 dans le régime des classes moyennes et que si l'on mesure les craintes exprimées aux avantages qu'offre cette création d'emplois, il ne fait aucun doute que les indépendants méritent ce que nous demandons.

N'oublions pas non plus que le gouvernement Martens-Gol avait décidé d'égaliser les pensions des indépendants avec le revenu minimum garanti aux personnes âgées.

Si la proposition de loi que nous avons déposée avec Mme Delruelle n'a pu aboutir, le gouvernement — vous en étiez le secrétaire d'Etat — a toutefois décidé d'effectuer cette application sur cinq ans. Lorsque le nouveau gouvernement a pris ses fonctions, vous avez décidé d'honorer cet accord, mais en 1991 déjà, la quatrième tranche 1991 a été reportée du 1er janvier au 1er juillet 1991. Cela signifie une économie de 1 milliard 299 millions divisée par deux, soit 650 millions pour 1991. Voilà des chiffres.

Dans ces conditions, nous vous demandons seulement de prendre la mesure immédiate de supprimer la cotisation de la retenue d'un montant de 375 francs par mois sur les allocations familiales attribuées aux indépendants pour leur premier ou unique enfant. Ce ne sera qu'une toute petite partie de la justice qui leur est due — encore que la justice ne soit pas partielle — et qui leur sera ainsi accordée. Ils ont déjà tant et si bien fait pour la prospérité du pays que cette recette de 375 francs par mois sur leurs allocations familiales doit être immédiatement supprimée dans le budget de l'Etat,

et ce d'autant plus que le gouvernement le dit lui-même: « Il ne connaît pas le coût de cette opération de prélèvement. Il ne connaît pas non plus le montant du rapport. »

Cela montre donc bien l'inutilité de cette cotisation. Aussi, nous proposons sa suppression immédiate.

Monsieur le secrétaire d'Etat, vous avez vous-même accordé une interview à *La Libre Belgique*. Oserais-je, au nom de l'opposition, vous remercier de vos propos sans vous créer des difficultés à l'intérieur de la majorité? Comme vous le dites, il est vrai que l'on ne donne pas aux indépendants la place qu'ils méritent et que la coalition actuelle ne les sert pas.

Dans cette interview, vous parlez des grands maux qu'il faudrait corriger et vous proposez la simplification des formalités administratives. Comme vous avez raison! Votre prédécesseur, M. Demuyter, s'attachait lui aussi à ce problème avec beaucoup d'énergie, comme vous le faites vous-même aujourd'hui.

Vous parvenez souvent à simplifier, à supprimer des formalités. Mais, parallèlement, vous créez d'autres mesures — même en faveur des indépendants — qui génèrent des difficultés et de nouvelles formalités administratives importantes.

De grâce, cessons de prélever une cotisation sur les allocations familiales des indépendants pour le premier enfant âgé de 16 ans ou plus puisque ces allocations s'élèvent à moins de 350 francs par mois alors que celles que nous recevons s'élèvent à plus de 3 000 francs par mois! Cessons d'ajouter à cette première discrimination une seconde, plus grave, qui consiste à imposer aux indépendants une cotisation de 375 francs par mois. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Mainil, secrétaire d'Etat, qui répond en lieu et place de son collègue, M. Wathelet.

M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victimes de la guerre, adjoint au ministre de la Justice et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, je me demande si l'honorable M. Bock ne pourrait imaginer un système d'abonnement pour toutes les questions et interpellations qu'il m'adresse sur ce thème qui lui est très cher.

Sans doute a-t-il eu l'intention courtoise de me ménager cette fois-ci en adressant son interpellation à mon collègue M. Wathelet qui ne pouvait que me charger de lui répondre.

Il aurait pu aussi s'adresser au ministre des Affaires sociales, car la retenue sur les allocations familiales n'est pas propre aux indépendants. Elle a été instaurée d'abord pour les salariés et les fonctionnaires et c'est dans le souci d'imposer un effort équivalent à toutes les catégories sociales qu'ont été pris par analogie — ainsi que le souligne le rapport au Roi — les arrêtés qui concernent les indépendants dont le dernier en date est celui du 31 mars 1984, auquel se réfère M. Bock et qui porte les signatures de ministres qu'il connaît bien, puisqu'il s'agit de MM. Olivier et Knoops.

La suppression de la retenue sur les allocations familiales est certainement souhaitable. Le gouvernement en est parfaitement conscient. Mais comme il s'agit d'une retenue imposée à toutes les catégories sociales, on ne peut concevoir qu'elle soit supprimée pour l'une sans l'être pour toutes. C'est ce que ne voit pas ou ne veut pas voir M. Bock qui voudrait même laisser croire qu'il n'y a que les indépendants qui se voient maintenir les cotisations et retenues supprimées dans les autres régimes. Qu'il soit rassuré, le jour où les salariés et les fonctionnaires ne devront plus subir cette retenue, les indépendants ne la subiront pas un jour de plus!

Mais comme l'a expliqué mon collègue M. Busquin, la difficulté vient notamment du fait qu'étant prélevée sur les allocations familiales, cette retenue se fait *de facto* au bénéfice des budgets dont relèvent les agents intéressés et singulièrement des budgets des Communautés et des Régions.

Or, dans l'hypothèse où serait initiée une formule de remplacement permettant d'affecter la recette correspondante au secteur des soins de santé, cela représenterait un transfert parallèle des ressources des Communautés et des Régions vers la sécurité sociale. C'est un aspect des choses qu'il est difficile d'ignorer dans les circonstances actuelles.

M. Bock ne semble pas s'en préoccuper puisqu'il isole les dispositions qui concernent les indépendants de leur contexte global. Les questions qu'il pose ne sont donc pas de nature à résoudre le problème. Je lui réponds cependant bien volontiers.

Il y avait, au 31 décembre 1990, 134 000 ménages d'indépendants susceptibles de subir la retenue dont il faut déduire 10 p.c. environ de ménages dispensés après enquête sur les ressources.

Le prélèvement s'opère à la source lors du calcul et du paiement des allocations familiales par les caisses d'assurances sociales. Le produit de ces retenues s'élevait, à la même date, à 582 millions.

Les frais de gestion ne peuvent être isolés puisque la retenue n'est qu'un élément du calcul des allocations dues et qu'ils sont donc compris dans les frais d'administration des caisses d'assurances sociales. Je ne puis donc, à cet égard, que confirmer mes déclarations antérieures dont s'indigne M. Bock mais il ne pourrait pas me dire non plus le coût administratif que représente la date qu'il ajoute à la correspondance qu'il m'adresse.

Le produit de la retenue reste acquis au régime d'allocations familiales dont les dépenses sont réduites en conséquence.

Au-delà de ces réponses précises, j'ai tenu à restituer l'interpellation de M. Bock dans son contexte global en dehors duquel il n'y a guère de solution possible. J'espère que cela aura pu compléter son information.

M. le Président. — La parole est à M. Bock.

M. Bock. — Monsieur le Président, je remercie M. le secrétaire d'Etat de sa réponse grâce à laquelle nous en savons désormais un peu plus.

Je relève donc que 125 000 ménages belges environ se voient accorder des allocations familiales d'un montant de 350 francs desquels il faut déduire 375 francs de prélèvement.

Il est exact, monsieur le secrétaire d'Etat, que l'arrêté n° 291 porte les signatures des ministres Knoops et Olivier. J'avais d'ailleurs souligné tout à l'heure que cette mesure était indispensable à l'époque. Toutefois, permettez-moi de vous demander si les deux ministres précités sont également responsables des dispositions qui ont permis d'accorder plus d'un milliard de francs aux syndicats.

MM. Knoops et Olivier ont-ils également signé les arrêtés — mais peut-être n'existent-ils pas ? — qui ont permis à l'Etat central de reprendre à son compte les charges du passé de certaines grandes villes qui avaient sans doute fait preuve d'une bonne gestion ? Bien que les dettes se soient élevées à plus de 100 milliards de francs, je n'ai vu ni la signature de M. Knoops ni celle de M. Olivier !

Comme il existe d'autres exemples, qui ne sont jamais cités, nous pourrions fort bien nous lancer réciproquement une multitude d'épithètes « choisies », mais nous ne le ferons ni vous ni moi.

Vous avez, monsieur le ministre, qualifié mon comportement de courtois et par ailleurs parlé, en ce qui me concerne, d'un abonnement. Je vous répondrai que je suis fidèle à un principe et abonné à *La Libre Belgique*, dont je vais me permettre de vous donner lecture du titre d'un article consacré aux allocations familiales et dont le contenu est assurément moins aimable que nos propos respectifs : « Les enfants maltraités : ils ne votent pas. La Ligue des familles dénonce le hold-up sur les allocations familiales. » Je m'abstiendrai, après cette citation, de tout commentaire. J'espère cependant qu'un jour justice sera faite en la matière.

Je suivrai néanmoins votre suggestion quant à l'abonnement, monsieur le ministre, et vous promets de vous interroger, à nouveau, à ce propos, dans une quinzaine de jours.

M. le Président. — En conclusion de cette interpellation, j'ai reçu deux motions.

La première émane de M. Declerck et de Mme Delruelle et est ainsi rédigée :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Bock, adressée au ministre des Classes moyennes relativement à la retenue injuste sur les allocations familiales des indépendants, et la réponse du secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victimes de la guerre;

Constate que la politique de gestion du gouvernement s'est traduite, pour les indépendants, par une augmentation considérable de leurs charges fiscales et sociales;

Constate que les indépendants ont créé et rassemblé des moyens budgétaires largement suffisants pour améliorer, dès à présent, leur situation au regard des allocations familiales;

Dénonce le manque de volonté politique du gouvernement d'accorder ses actes réels à ses intentions, maintes fois proclamées, de vouloir réaliser la juste égalité entre tous les enfants de notre pays;

Exige la suppression immédiate de la retenue instaurée par l'arrêté royal n° 291 du 31 mars 1984 dont le gouvernement lui-même reconnaît l'absence de rendement budgétaire en raison du coût administratif élevé de sa perception. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Bock over de onrechtvaardige vermindering van de kinderbijslag voor zelfstandigen en het antwoord van de staatssecretaris voor Middenstand en voor de Oorlogsslachtoffers,

Stelt vast dat het beleid van de regering een aanzienlijke stijging van de fiscale en sociale lasten van de zelfstandigen tot gevolg had;

Stelt vast dat de zelfstandigen ruim voldoende budgettaire middelen gecreëerd en bijeengebracht hebben om vanaf nu een betere kinderbijslagregeling te kunnen genieten;

Klaagt het feit aan dat de regering niet voldoende van politieke wil blijk geeft om haar daden in overeenstemming te brengen met haar vaak herhaalde intentie om de gelijkheid van alle kinderen in ons land te bewerkstelligen;

Eist de onmiddellijke afschaffing van de inhouding ingesteld door het koninklijk besluit nr. 291 van 31 maart 1984, waarvan de regering zelf erkent dat ze budgettair niet rendeert wegens de hoge administratieve kosten voor de inning ervan. »

De tweede, ingediend door de heer Verschuere, mevrouw Hanquet en de heren Luyten en Henneuse, luidt :

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Bock en het antwoord van de staatssecretaris voor Middenstand en van de Oorlogsslachtoffers,

Gaat over tot de orde van de dag. »

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Bock et la réponse du secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victimes de la guerre,

Passe à l'ordre du jour. »

Nous procéderons ultérieurement au vote sur la motion pure et simple, qui bénéficie de la priorité.

Wij stemmen later over de eenvoudige motie, die de voorrang heeft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE VAN DE HEER LECLERCQ TOT DE STAATSSECRETARIS VOOR MIDDENSTAND EN VOOR DE OORLOGSSLACHTOFFERS OVER « DE NIEUWE CRITERIA VOOR DE SAMENSTELLING VAN DE HOGE RAAD VOOR DE MIDDENSTAND »

INTERPELLATION DE M. LECLERCQ AU SECRETAIRE D'ETAT AUX CLASSES MOYENNES ET AUX VICTIMES DE LA GUERRE SUR « LES NOUVEAUX CRITERES POUR LA COMPOSITION DU CONSEIL SUPERIEUR DES CLASSES MOYENNES »

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Leclercq tot de staatssecretaris voor Middenstand en voor de Oorlogsslachtoffers over « de nieuwe criteria voor de samenstelling van de Hoge Raad voor de middenstand ».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Leclercq. — Mijnheer de Voorzitter, ter inleiding van mijn interpellatie wil ik de ontstaansgeschiedenis van de Hoge Raad voor de middenstand in herinnering brengen. Deze raad werd als algemeen adviesorgaan voor de middenstandsproblemen opgericht door de wet van 2 mei 1949, dus vóór de oprichting van het ministerie van Middenstand in 1954.

De wet van 6 maart 1964, gewijzigd door de wetten van 21 december 1970 en 22 februari 1977, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 28 mei 1979, tot organisatie van de middenstand regelde de vertegenwoordiging van de middenstand.

De raadgevende organen zijn de Hoge Raad voor de middenstand, de interfederale bureaus en de negen provinciale kamers van ambachten en neringen.

De Hoge Raad heeft als opdracht maatregelen in verband met de professionele, economische, sociale en morele ontwikkeling van de middenstand — ambachten, KMO's, vrije beroepen, ... — te bestuderen en voor te stellen. Hij geeft hierover adviezen aan de bevoegde minister.

Daarnaast heeft de Hoge Raad een vertegenwoordigende functie in de Centrale Raad voor het bedrijfsleven, de Nationale Arbeidsraad, de Commissie voor de overheidsopdrachten, de Nationale Kas voor beroepskrediet, de Vestigingsraad, de Nationale Commissie voor de distributie, Conform, Commissie tot regeling der prijzen, Raad voor het verbruik.

De Hoge Raad neemt ook het secretariaat waar van de bij de wet van 6 juli 1987 opgerichte Commissie voor de administratieve vereenvoudigingen.

De Hoge Raad heeft een voorzitter en 54 leden: 9 vertegenwoordigers van de kamers van ambachten en neringen; 18 vertegenwoordigers van de nationale beroepsfederaties; 22 vertegenwoordigers van de nationale interprofessionele federaties voor ambachten en KMO's en 5 vertegenwoordigers van de Nationale Interprofessionele Federatie voor vrije beroepen.

Om als nationale beroepsfederatie te kunnen worden erkend moet de beroepsorganisatie uitsluitend de bestudering, de bescherming en de bevordering van de professionele, economische, sociale en morele belangen van één bepaalde beroepsgroep tot doel hebben.

De nationale interprofessionele federaties kunnen worden erkend als zij dezelfde doelstellingen nastreven als de beroepsfederaties, maar zich richten tot meerdere beroepen of beroepsgroepen.

Het koninklijk besluit van 8 november 1990 tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 juni 1979 tot regeling van de toepassing van de wetten betreffende de organisatie van de middenstand, gecoördineerd op 28 mei 1979, voert enkele nieuwe bepalingen in. Dat koninklijk besluit verscheen op 15 november 1990 in het *Belgisch Staatsblad*.

De Hoge Raad wordt om de zes jaar opnieuw samengesteld. De volgende vernieuwing zal in 1992 plaatsvinden.

Het koninklijk besluit voert nieuwe criteria in voor het lidmaatschap van middenstandsorganisaties. Artikel 3 bepaalt dat een interprofessionele beroepsfederatie moet voldoen aan volgende vereisten: een lidgeld innen van maximum 2 000 frank, tegenover vroeger 500 frank; een ledenblad uitgeven dat minstens 25 maal per jaar, of tweewekelijks verschijnt; per provincie over ten minste één secretariaat beschikken met vast personeel en over een nationale administratieve structuur. Artikel 1 legt aan nationale beroepsfederaties volgende lidmaatschapscriteria op: 750 frank lidgeld per jaar innen, een ledenblad uitgeven dat minstens viermaal verschijnt en beschikken over een administratieve structuur.

Bij dit koninklijk besluit moeten een aantal bedenkingen worden gemaakt.

Ten eerste valt het te betreuren dat het van kracht werd op 1 januari 1991, dat is precies één jaar voor de Hoge Raad voor de middenstand moet worden vernieuwd.

De nieuwe criteria werden niet voorgelegd aan de Hoge Raad, die nochtans advies moet verstrekken over alle wetsontwerpen en besluiten die de middenstand aanbelangen.

Volgende tien erkende nationale interprofessionele federaties voldoen aan de vereisten: de Nationale Federatie der unies van de middenstand, het Nationaal Verbond «De Zelfstandige Arbeiders van België», het Algemeen Verbond van de zelfstandige arbeid, het Neutraal Syndikaat voor zelfstandigen, het Algemeen Middenstandsverbond, het Nationaal Christelijk Middenstandsverbond, het Liberaal Verbond voor zelfstandigen, de Federatie voor vrije en intellectuele beroepen, de Nationale Federatie der vrije beroepen, de Nationale Unie der vrije en intellectuele beroepen van België.

Van deze tien erkende nationale interprofessionele federaties zitten er thans zeven in de Hoge Raad.

Alleen het Nationaal Christelijk Middenstandsverbond en de Union des classes moyennes — ook van christelijke strekking — voldoen aan de nieuwe voorwaarden.

Ik ben dan ook van oordeel dat het koninklijk besluit minstens een overgangsbepaling had moeten bevatten, waarbij de middenstandsorganisaties minimum twee jaar kregen om zich aan te passen aan de nieuwe voorwaarden. De nieuwe criteria werden immers, om het even oneerbiedig te zeggen, op het lijf geschreven van het NCMV en de UCM van de heer Mené. Een consultatie van de middenstand zou eveneens zeer nuttig zijn geweest.

Mijnheer de staatssecretaris, ik hoop dat u met mijn argumenten rekening zal kunnen houden en dat u een aangepast koninklijk besluit zal uitvaardigen. (*Applaus*.)

M. le Président. — La parole est à M. Mainil, secrétaire d'Etat.

M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victime de la guerre, adjoint au ministre de la Justice et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, le rôle du Conseil supérieur des classes moyennes est appelé à s'accroître considérablement. La restructuration de nos institutions rendra, en effet, plus nécessaire que jamais un organe consultatif capable d'apporter une réflexion éclairée et concertée sur tous les problèmes qui concernent les classes moyennes. Par ailleurs, le grand marché européen exigera des interlocuteurs informés pour l'application des programmes et des directives de la Communauté.

Voici une quinzaine de jours, lors du premier Conseil des ministres européens chargés des PME, auquel j'ai participé, j'ai pu me rendre compte de l'importance que présentera la relation entre la Communauté et les interlocuteurs des classes moyennes.

C'est pourquoi la structure et les moyens du Conseil supérieur vont être considérablement renforcés par un transfert de ressources et de personnel en provenance de l'Institut économique et social des classes moyennes dont la suppression a été décidée, comme vous le savez, à la suite des réformes institutionnelles.

Le caractère représentatif et la qualité des fédérations professionnelles et interprofessionnelles appelées à y siéger devaient parallèlement être renforcés. C'est la raison de l'arrêté royal du 8 novembre 1990 qui précise certaines conditions d'agrégation des dites fédérations en application des lois coordonnées relatives à l'organisation des classes moyennes.

Il est évident que les critères légaux d'agrégation ne sont en rien modifiés: nature et objet des fédérations, ressort territorial, nombre de membres, etc.

Les précisions apportées par l'arrêté royal du 8 novembre 1990 portent essentiellement sur les modalités d'affiliation des membres, ce qui requiert une information suffisante sur la nature et le montant de la cotisation qui leur est réclamée, montant qui a été actualisé. Elles exigent aussi un minimum de structure administrative et une information régulière des membres par l'intermédiaire d'une publication dont la périodicité varie selon le caractère professionnel ou interprofessionnel des fédérations concernées.

Aucune disposition légale n'imposait que cet arrêté soit soumis au Conseil supérieur qui eût été, en l'occurrence, juge et partie. Le Conseil d'Etat, consulté, a émis un avis positif.

Le fait d'avoir publié cet arrêté en novembre 1990 alors que le Conseil supérieur ne doit être renouvelé, compte tenu de la procédure légale, qu'à la fin de 1992 répondait au souci de permettre aux organisations de procéder éventuellement aux adaptations nécessaires.

Les fédérations qui bénéficient déjà de l'agrégation pourront en obtenir le renouvellement pour autant qu'elles en fassent la demande et qu'elles comptent toujours le nombre de membres requis en règle de cotisation. Cette modalité résulte des articles 2, § 2, et 8, § 2, de l'arrêté royal du 4 juin 1979, articles non modifiés qui ont probablement échappé à l'attention de l'honorable interpellateur.

Les requêtes en renouvellement sont introduites entre le 1er janvier et le 31 mars de l'année de reconstitution du Conseil. Lorsque le ministre estime qu'une fédération requérante ne paraît pas satisfaire à toutes les conditions d'agrégation, il lui fait part de ses objections avant le 16 juillet. La réponse de la fédération est adressée au ministre dans les trente jours; cette réponse peut comporter divers éléments de preuve de ce que la fédération répond bien aux critères requis. Le ministre prend sa décision au plus tard le 15 septembre.

Il en résulte que, pratiquement, les fédérations requérantes disposent d'une période supplémentaire, qu'elles devraient pouvoir mettre à profit pour s'adapter. L'arrêté royal ayant été publié en novembre 1990, les fédérations auront donc une période transitoire de plus d'un an et demi.

Je rappelle, en outre, la procédure prévue à l'article 12 de l'arrêté royal du 4 juin 1979, permettant le retrait de l'agrégation aux fédérations qui ne répondraient plus aux critères imposés. Dans le cadre de l'application de cet article, il sera loisible au ministre d'accorder aux fédérations intéressées un délai suffisant pour satisfaire aux conditions requises.

En ce qui concerne la question de savoir lesquelles, parmi les fédérations actuellement agréées, répondent aux nouveaux critères, il n'est pas possible de se prononcer aujourd'hui puisque c'est sur la base des renseignements fournis par les fédérations requérantes, pendant la période d'agrégation ou de renouvellement, que l'on pourra déterminer si les nouveaux critères sont rencontrés ou non.

J'espère que ces éléments de réponse auront pu un tant soit peu rassurer M. Leclercq.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Leclercq.

De heer Leclercq. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor zijn omstandig antwoord op mijn interpellatie. Toch heeft hij mij slechts gedeeltelijk overtuigd.

De Hoge Raad voor de middenstand werd niet geraadpleegd. Het is juist, dat niets de minister verplicht dit te doen, maar het zou wel goed zijn geweest hem te raadplegen, zelfs indien men automatisch een verdeeld advies kon verwachten. De organisaties die in de Hoge Raad voor de middenstand zitten, zouden dan hebben vastgesteld dat zij in de toekomst niet meer aan de criteria beantwoorden.

Wat de raadpleging van de Raad van State betreft, ben ik het met de staatssecretaris eens. De Raad van State beoordeelt de opportuniteit van het koninklijk besluit niet; hij controleert alleen de wettelijkheid van het koninklijk besluit dat hem wordt voorgelegd.

Mijnheer de staatssecretaris, in verband met de criteria heeft u mij slechts van één element overtuigd. Ik zei dat interprofessionele organisaties, de beroepsfederaties in de toekomst een lidgeld zullen moeten vragen van 2 000 frank in plaats van 500 frank. U antwoordt daarop dat deze verhoging een gevolg is van de inflatie, en dat is gedeeltelijk correct.

Dat de provincies minstens over één secretariaat moeten beschikken vind ik normaal, maar ik acht het echter arbitrair dat zij een ledenblad moeten uitgeven dat minstens 25 maal per jaar verschijnt. Het heeft toch weinig belang of dit ledenblad om de twee weken of om de maand verschijnt. Wanneer men een maandblad uitgeeft, bewijst men toch dat men voeling heeft met de leden die men vertegenwoordigt en dat men beantwoordt aan de criteria die de wetgever destijds heeft bepaald.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER KUIJPERS AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «HET LOT VAN DE CHRISTENEN IN TURKIJE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER KUIJPERS AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE RECENTE GRUWELDADEN TEGEN ARMENIERS IN AZERBEIDJAN»

QUESTION ORALE DE M. KUIJPERS AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR LE «SORT DES CHRETIENS EN TURQUIE»

QUESTION ORALE DE M. KUIJPERS AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR «LES ACTES DE VIOLENCE COMMIS RECEMMENT EN AZERBAIDJAN CONTRE DES ARMENIENS»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Kuipers aan de minister van Buitenlandse Zaken over «het lot van de christenen in Turkije» evenals zijn mondelinge vraag over «de recente gruweldaden tegen Armeniërs in Azerbeidjan».

Het woord is aan de heer Kuipers.

De heer Kuipers. — Mijnheer de Voorzitter, mijn eerste vraag handelt over het lot van de christenen in Turkije.

Turkije wil toetreden tot de Europese Gemeenschap. Stelselmatig onderdrukt dat land echter andere volkeren, waarvan de Koerden nu de bekendste zijn, en ook geloofsminderheden. Deze repressie wordt verfijnd opgevoerd. De jongste 15 jaar verlieten meer dan 100 000 christenen Turkije om zich in ons land, in Nederland, Frankrijk, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk en in de Scandinavische landen te vestigen als politieke vluchtelingen. Niemand is bij deze voortdurende exodus gebaat. Een Staat kan toch niet vragen om toe te treden tot een nieuwe Europese Gemeenschap indien hij nog steeds en stelselmatig een groot deel van zijn burgers ten aanzien van de geldende Europese samenlevingsnormen onderdrukt.

De Europese Conventie inzake mensenrechten werd door Turkije op 4 november 1950 geratificeerd. Door deze conventie worden de bestaansrechten van de Assyrische, Chaldeeuwse en Syrische christenen erkend. Graag vernam ik van de geachte minister of hij in het politiek overleg met zijn collega's van de Europese Gemeenschap de volgende overlevingselementen in de betrokken woongebieden van de Turkse Staat wil helpen bevorderen: ten eerste, de officiële erkenning van de Armeense taal en cultuur en de toelating op alle niveaus christelijke scholen te openen; ten tweede, de bescherming en de herstelling van de christelijke cultusplaatsen en de toelating om christelijke kerken te openen.

Ik kom dan tot mijn tweede vraag. Wij hebben vernomen dat zopas de districten Getashen en Martuneshen door Azerbeidjaanse milities en politiegroepen letterlijk werden aangevallen. Telefonisch vernamen wij dat er onder de Armeniërs tientallen doden en gekwetsten vielen. Een 75-tal van hen werd gegijzeld. Verscheidene dorpen werden geheel vernield, de winkels geplunderd en het vee gestolen. Dit alles doet denken aan de vernietigingsdaden ten opzichte van de Armeniërs tijdens de Eerste Wereldoorlog in Turkije.

Graag vernam ik van de minister in hoeverre hij met de ambassadeur van de Sovjetunie overleg pleegde in het kader van het Europese plan om deze gewelddaden tegen te gaan.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens.

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de Assyrische, Chaldeeuwse en Syrisch-orthodoxe christenen leven hoofdzakelijk in de provincies van Zuidoost-Anatolië, de minst ontwikkelde van Turkije, waar het inkomen per inwoner het laagste is van het hele land. Zoals bekend, wordt deze streek vooral bewoond door moslim-Koerden. Sinds het ontstaan van de Turkse republiek bestaan er geen Turkse wetten die discriminerend zijn voor de christelijke

bevolking. Nochtans bestaan er allerlei administratieve plagerijen en kunnen ook andere drukkingsmiddelen worden aangewend. Dit gebeurt trouwens in werkelijkheid. De kleine minderheden zijn daarvan als eerste het slachtoffer, precies omdat hun aantal zo gering is. Dergelijke toestanden kunnen hun oorsprong vinden bij plaatselijke ambtenaren en bij sommige moslimleiders. Volgens de huidige wetgeving zijn niet-moslims niet meer verplicht moslimonderwijs te volgen, zoals ten tijde van het militaire regime in Ankara.

Ik herinner er ook aan dat het Verdrag van Lausanne, dat de minderheden beschermt — in dit geval dus de christenen — door Turkije geënszins wordt aangevochten. Toch heeft geen enkele Turkse wet de bepalingen ervan expliciet overgenomen. De huidige toestand wijst op een confrontatie de facto tussen een meerderheid van moslim-Koerden en de kleine christelijke gemeenschappen met als inzet onder meer het inpalmen van woongelegenheden en bebouwbare gronden. De plaatselijke Turkse autoriteiten lijken hiertegen niet te reageren en bijgevolg zijn vele van deze christenen geneigd uit te wijken, niet alleen naar West-Europa, maar ook naar de grote stedelijke centra in West-Turkije.

Ik kan de heer Kuijpers nogmaals verzekeren dat ik niet nalaat de Turkse autoriteiten voortdurend te herinneren aan hun verplichting de mensenrechten te eerbiedigen, met inbegrip van deze van de christenen. Bepaalde recente wijzigingen in de Turkse strafwetten tonen aan dat de Turkse regering rekening tracht te houden met deze opmerkingen en gevoelig is voor bepaalde aspecten van deze vragen. Verscheidene voorzitters van de Europese Gemeenschap hebben naar aanleiding van deze problemen vragen gesteld. Ook Europese parlementsleden hebben dat gedaan en de Twaalf hebben Ankara er veelvuldig op gewezen dat de Europese Gemeenschap groot belang hecht aan een werkelijke eerbiediging van de mensenrechten in Turkije.

Ik kom nu tot de tweede vraag van de heer Kuijpers. De berichten die ons bereiken over interventies van het leger van de Sovjetunie in Armenië nemen wij zeer ernstig. De ethnische spanningen in Nagorno-Karabach tussen Armeniërs en Azeri zijn niet nieuw. Aangezien de politieke groeperingen in de Kaukasus zich steeds sterker profileren langs etnisch-nationalistische lijnen zullen de spanningen niet gemakkelijk afnemen. Nu reeds zijn 200 000 Armeniërs uit Azerbeidjan en 150 000 Azeri uit Armenië weggegaan. De strijd om Nagorno-Karabach is zowel een etnische, religieuze als sociale strijd. De mono-etnische principes die daarbij door de beide partijen worden verdedigd geven momenteel een dialoog of overeenkomst weinig kans. In de onafhankelijkheidsverklaring van 29 augustus 1990 van Armenië wordt nogmaals « het onvervreemdbare recht op hereniging van Armenië en het autonome gebied Nagorno-Karabach » benadrukt, wat diametraal tegen de belangen van de Azeri ingaat.

Op 25 juli 1990 vaardigde president Gorbatsjov een decreet uit waarbij alle gewapende groeperingen in Armenië verplicht werden hun wapens in te leveren binnen de twee weken. Deze termijn werd echter met twee maanden verlengd nadat de Armeense parlementsvoorzitter, Levon Ier-Petrosjan de president had verzekerd dat hij de orde kon handhaven en zelfs de wapens kon inzamelen. Hij is daar wel gedeeltelijk in geslaagd. Intussen werden evenwel nieuwe milities opgericht die zich verder bewapenden.

Er bereikten mij berichten die wijzen op het gebruik van willekeurig geweld en arrestaties door legereenheden die sinds begin vorige week elk dorp uitkammen op zoek naar wapens. De feiten die mij bekend zijn maken verwijzingen naar wrede gebeurtenissen uit het verre verleden niet gepast.

Aangezien België voortdurend bezorgd is om het respecteren van de mensenrechten, ook door de Sovjetunie in de republiek Armenië, heb ik de nodige instructies gegeven om een dialoog op gang te brengen met de Sovjetautoriteiten. De USSR moet de KVSE-principes, die zij heeft onderschreven, toepassen. Het politiek comité van de Europese Gemeenschap komt eerlang bijeen en zal deze kwestie bespreken.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1990-1991
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1990-1991

Eergisteren verstuurde ik een telegram naar de Belgische ambassadeur in Moskou, dat luidt: « Vous prie saisir occasion de ces consultations pour poser la question du respect des droits de l'homme en Arménie et au Haut-Karabagh et faire part à vos interlocuteurs soviétiques de nos préoccupations devant les nouveaux recours incriminés à la violence et aux arrestations qui nous parviennent. J'apprécierai toute explication que vos interlocuteurs seraient en mesure de donner sur la politique du gouvernement soviétique dans cette région. »

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuijpers voor een repliek.

De heer Kuijpers. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn positieve en concrete antwoorden. Ik wil evenwel terloops schalks opmerken dat, gelet op het taalgebruik, de echtgenote van de Belgische ambassadeur te Moskou dit telegram wel zal begrijpen.

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — Ik stel de telegrammen niet zelf op, dit gebeurt door de dienst. Ik weet niet wanneer telegrammen in het Nederlands of in het Frans worden opgesteld. De meeste telegrammen worden tegenwoordig wel in het Nederlands opgesteld, om de eenvoudige reden dat de taalverhouding bij het diplomatiek korps 63 pct. Nederlandstalig en 37 pct. Franstalig is.

Er is een grote behoefte aan Franstalige diplomaten. Het wordt steeds moeilijker de taalpariteit te handhaven in de drie hoogste categorieën omdat er minder Franstaligen dan Nederlandstaligen deelnemen aan de wervingsexamens. Dit is echter een ander probleem.

De heer Kuijpers. — Ik heb deze opmerking schalks gemaakt. De heer de Grubben is Antwerpenaar en overigens een schitterend ambassadeur. Ik verwees eveneens op een schalkse manier naar zijn echtgenote.

Proletarier aller Länder vereinigt euch en laat ons « diplomaat » worden om tot een zekere pariteit te komen. Wij mogen daarbij evenwel de bevolkingsverhouding niet volledig uit het oog verliezen.

Mijnheer de minister, uw antwoord was « af » en daarvoor breng ik u hulde.

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE BELDER TOT DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER « DE JUISTE INTERPRETATIE VAN DE HUMANITAIRE INTERVENTIE BEPAALD DOOR RESOLUTIE 688 VAN DE VN-VEILIGHEIDSRaad »

INTERPELLATION DE M. DE BELDER AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR « L'INTERPRETATION EXACTE DES INTERVENTIONS HUMANITAIRES PREVUES PAR LA RESOLUTION 688 DU CONSEIL DE SECURITE DES NATIONS UNIES »

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer De Belder tot de minister van Buitenlandse Zaken over « de juiste interpretatie van de humanitaire interventie bepaald door resolutie 688 van de VN-Veilighedsraad. »

Het woord is aan de interpellant.

De heer De Belder. — Mijnheer de Voorzitter, ik begin mijn interpellatie met een korte verwijzing naar de uiteenzetting van collega Kuijpers van enkele ogenblikken geleden over Kosovo. Op het einde van zijn toespraak heeft hij namelijk gewezen op de draagwijdte van resolutie 688 van de UNO-Veilighedsraad. Welnu, deze maakt precies het onderwerp uit van mijn interpellatie.

Ter aanvulling van zijn verklaringen in Kamer en Senaat tijdens de week van 17 april, heeft de minister van Buitenlandse Zaken op dezelfde dag een perscommuniqué gepubliceerd waarin hij preci-

seert dat hij aan ambassadeur Noterdaeme te New York instructies heeft gegeven om « geen enkele inspanning te verwaarlozen ten einde de mogelijkheden tot humanitaire interventie, vervat in resolutie 688, maximaal uit te buiten ».

Als volks-nationalisten verheugen wij ons over deze historische resolutie die voor het eerst, zoals de minister herhaaldelijk heeft onderstreept, het verouderde beginsel der absolute nationale soevereiniteit, zoals bepaald in artikel 2, paragraaf 7, van het UNO-handvest, doorbreekt en voortaan humanitaire interventies mogelijk maakt ter bescherming van verdrukte volkeren. De hoop op efficiënte, collectieve bescherming van de mensenrechten of van de rechten van minderheden neemt hiermee terzelfder tijd toe.

Ik lees in dat verband het volgende in: *De Standaard* van 20 april 1991: « Oostenrijk komt op de algemene VN-vergadering deze herfst met een voorstel dat engagement ten bate van de mensenrechten niet mag beschouwd worden als inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van een Staat. Dat maakte de Oostenrijkse minister van Buitenlandse Zaken, Aloïs Mock op een perskonferentie in Brussel bekend. Hij zei daarover te hebben gesproken met zijn Belgische collega Mark Eyskens, in het raam van de nasleep van de Golf-oorlog en het Koerdisch probleem ».

Mock noemde het een vooruitgang dat in de Konferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa (KVSE) « onbestreden is dat engagement voor de mensenrechten geen inmenging is in de binnenlandse zaken van een land. Wij willen dat deze grondregel van de KVSE nu wereldwijd wordt uitgebreid ». Oostenrijk zal daarom in de algemene VN-vergadering deze herfst met een voorstel in die zin komen, zei hij. Met het aangekondigde voorstel gaat Oostenrijk verder met de nieuwe interpretatie van zijn eeuwigdurende neutraliteit. Mock wees er in dit verband op dat Wenen al bij zijn aanvraag voor het EG-lidmaatschap liet weten dat er inzake mensenrechten geen neutraliteit bestaat ».

Tot daar de intenties van de minister van Buitenlandse Zaken van Oostenrijk. Ik zou nu onze minister van Buitenlandse Zaken willen ondervragen over zijn eigen interpretatie van de betekenis van resolutie 688.

Ik heb namelijk de indruk dat de Veiligheidsraad het principe der humanitaire interventie niet heeft aanvaard omwille van zijn principiële zorg om het lot van « volkeren zonder Staat ».

Ik vrees veeleer dat de Veiligheidsraad het recht op humanitaire interventie beperkt heeft tot de internationale hinder die voortvloeit uit interne spanningen rondom het streven naar autonomie van de volkeren, alvast tenminste van de Koerden in Irak. Wellicht heeft de Veiligheidsraad er ook aan toegevoegd dat deze resolutie uitsluitend toepasselijk is op de internationale problematiek der Koerden uit Irak. Met andere woorden: het sacrosanct beginsel der nationale soevereiniteit (hoeksteen van de UNO) neergelegd in de artikelen 2 en 7 zou slechts kunnen worden doorbroken omwille van internationale *spin-off*-effecten van sommige interne toestanden en dus blijkbaar niet omwille van intrinsieke interne mishandeling van volkeren of van minderheden en enkelingen. Anders gezegd: als er geen « hinder » veroorzaakt wordt over de grenzen heen voor de « collectieve » veiligheid, dan zou het principe van resolutie 688 dus niet toepasselijk zijn.

Deze « hinder » zou bovendien niet uitsluitend humanitair zijn: hij zou vooral politiek van aard zijn en in ieder geval te maken hebben met materiële problemen voor een of meerdere buurlanden.

Ik citeer hierover twee belangrijke personen die over deze vraag recent stelling hebben genomen. Om te beginnen citeer ik uit een artikel van Thierry De Montbrial in *Le Figaro* van 29 april jongstleden. Hij zegt: « Après l'écrasement de l'Irak par les forces réunies sous la bannière américaine, les Occidentaux, fidèles au dogme sur l'intangibilité des frontières, qui avait d'ailleurs en partie motivé leur intervention, semblèrent cependant compter sur les Kurdes, et peut-être les Chiites, pour renverser le tyran de Bagdad. Rien ne permet d'affirmer qu'une fois de plus, les Kurdes ont été manipulés pour servir les intérêts des autres. Toujours est-il qu'ils se sont crus soutenus par George Bush dans leur rébellion ».

Saddam Hussein n'hésita pas à les écraser dans les conditions que l'on sait, sans que les Américains ne bougent. Il a fallu l'exode kurde, peut-être dix à vingt fois plus important qu'en 1988, pour

contraindre la communauté internationale à réagir. Mais, là encore, la *Realpolitik* n'a pas perdu ses droits. En effet, l'ampleur du problème des réfugiés — et la menace qui en résultait pour la Turquie, bastion avancé de l'Alliance atlantique dans la région — rendait cette fois-ci nécessaire une forme d'action de la communauté internationale.

Les Douze, à l'initiative de la Grande-Bretagne — mais l'idée revient apparemment au président turc — ont proposé, le 8 avril, l'innovation juridique que constitue « l'enclave de sécurité » en territoire irakien, sous surveillance des Nations Unies. Les Américains n'ont accepté qu'avec beaucoup de réticences la brèche ainsi introduite dans le principe de la souveraineté des Etats au nom du « devoir d'ingérence ».

(...) A plus long terme, l'innovation qui vient d'être apportée au droit international ne portera ses fruits que si, le jour où se reproduiront des drames comme ceux que l'on a laissé perpétrer au Cambodge, au Tibet, au Soudan ou en Ethiopie — en ik voeg er na het debat van vanmiddag ook Kosovo aan toe — « la volonté politique existe d'appliquer les nouvelles dispositions ».

Er is nog een andere autoriteit die mij te hulp komt, namelijk Henry Kissinger *himself*. Ik citeer enkele zinnen uit een artikel van hem dat begin mei door *De Morgen* werd gepubliceerd.

« De gebeurtenissen in het Noorden van Irak tonen dat het gemakkelijker is om vol idealisme over een nieuwe wereldorde te praten dan om ze zelf tot stand te brengen. Het drama dat zich afspeelt heeft te maken met de poging om het achttiende-eeuwse concept van de nationale soevereiniteit, dat non-interventie in binnenlandse kwesties inhoudt, te koppelen aan het Wilsoniaanse concept van etnische zelfbeschikking, één van de kenmerken van het zich ontwikkelende internationale systeem. « Het respect voor de volkeren » is een gebied dat voorzichtig afgetast moet worden, willen wij geen doctrine van permanente interventie ontwikkelen. Er is echter haast bij, want de tragedie van de Koerden is misschien een voorproef van wat in de Balkan, de Sovjetunie, in de Baltische Staten en elders kan gebeuren. Om een weg door deze doolhof te vinden moeten de Verenigde Staten criteria definiëren waaraan zij hun risico's, mogelijkheden en verplichtingen kunnen afmeten ».

Kissinger resumeert dan het intern Amerikaans debat dat daarover momenteel gaande is en concludeert dat het hier gaat over een « dovemansgesprek, waarin de ene groep altijd een algemene interventiedocctrine lijkt te bepleiten, terwijl de tegenstanders een even algemene non-interventie verdedigen ». Op die manier dreigt Amerika zichzelf te dwingen tot een onmogelijke keuze tussen ofwel overdreven permanent interventionisme aan de ene kant, ofwel totaal isolationisme aan de andere kant.

Verder zegt Kissinger: « Het plan om een VN-politiemacht naar Irak te sturen is buitengewoon gevaarlijk. De Veiligheidsraad probeert deze stap te rechtvaardigen door zich te beroepen op een verzoek tot bijstand van Irak aan de Hoge Commissaris voor de vluchtelingen van de VN. Er bestaat geen precedent om een dergelijk verzoek op die manier te interpreteren. De procedure lijkt handig, maar is politiek rampzalig, omdat ze de werkelijke doelstellingen van de politiemacht versluiert. Het is begrijpelijk dat China en de Sovjetunie willen voorkomen dat de VN een precedent scheppen door in te grijpen in wat zij een binnenlandse aangelegenheid beschouwen. Voor hen is deze kunstgreep een dankbare manier om zonder gezichtsverlies de geallieerde troepen te vervangen door een VN-aanwezigheid, die later gemakkelijk kan worden opgeheven. Voor de Westerse bondgenoten is het eveneens een praktische oplossing aangezien zij hun troepen zo snel mogelijk willen terugtrekken. Maar de Koerden zullen er waarschijnlijk het slachtoffer van worden. Als Saddam en de Koerden geen akkoord over autonomie bereiken, met formele garanties van de VN, zal de procedure die men nu wil volgen zowel de politiemacht (die hoe dan ook ontoereikend zal zijn) als de Koerden overleveren aan de genade van Irak, zodra dat land na het opheffen van de sancties weer meer manoeuvreerruimte krijgt ».

Mijnheer de minister, naast deze juridische problematiek vraag ik mij af op welke manier deze UNO-resolutie in feite zal worden uitgewerkt. De uitvoering ervan kan niet zozeer door de secretaris-generaal van de Verenigde Naties of door de UNO zelf tot stand worden gebracht, maar wel door een feitelijke coalitie die

waarschijnlijk, alweer, onder de leiding zal staan van de Verenigde Staten. Op dezelfde manier werd immers ook het gewapend conflict in de Golf niet door de UNO, doch door een feitelijke coalitie uitgevochten, weliswaar onder UNO-bescherming.

Ware het derhalve niet beter geweest dat het humanitaire optreden ingevolge resolutie 688 uitsluitend van de VN zou zijn uitgegaan? Ik meen overigens te hebben begrepen dat de UNO-gezant Eric Suy na zijn gesprekken in Bagdad en zich steunend op de engagementen die hem door de Iraakse regering zouden zijn gegeven, veeleer aan deze oplossing de voorkeur wenste te geven. Voor de toekomst ware het volgens mij ook beter geweest dat de UNO zelf voor deze humanitaire zending zou hebben ingestaan, mede met het oog op de manier waarop het *disengagement* naderhand moet gebeuren. De Verenigde Staten menen dat zij door hun optreden in het Golfconflict hun Viëtnamsyndroom hebben overwonnen. Het gevaar bestaat nochtans dat hun optreden op humanitair vlak, ter uitvoering van resolutie 688, ze opnieuw in een Viëtnamsituatie zal verwickelen, daar waar een UNO-initiatief minder problemen zou hebben gegeven. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, over het recht van een interventie op humanitaire gronden is de jongste tijd veel te doen geweest, meer bepaald naar aanleiding van het martelverhaal van het Koerdische volk. Het debat daarover in de media, dat hier gelukkig een verlengstuk krijgt via de interpellatie van collega De Belder, wekt misschien de verkeerde indruk dat de menselijke samenleving er nu pas aan toe zou zijn dit recht van inmenging in een ander land om mensen in nood bijstand te verlenen, te erkennen en te funderen. Ik denk dat de legitimiteit van dit recht zo oud is als het gevoel van onrecht en de daarmee gepaard gaande drang om tussenbeide te komen bij het zien van de rampspoed die anderen, waar ook ter wereld, wordt aangedaan.

De bescherming van bedreigde menselijkheid was reeds een motief tot interventie vanwege Frankrijk in Syrië anno 1860 na de uitmoording van 6 000 maronitische christenen door de islamitische Druzen.

Ik zou natuurlijk nog vele andere voorbeelden kunnen geven.

De heer Luyten. — Denk aan Leopold II in zijn strijd tegen de Arabieren met Lippens en De Bruyne.

De heer Pataer. — De soevereiniteit van een land wordt volkenrechtelijk beperkt, onder meer door de rechten van de mens die worden behoeft door het internationaal recht en precies daardoor niet meer behoren tot het voorbehouden domein van de afzonderlijke Staten.

Een bepaalde Staat verzoeken de mensenrechten te eerbiedigen is bijgevolg geenszins een inmenging in de binnenlandse aangelegenheden, maar een recht, meer zelfs, een plicht, als we het handvest van de Verenigde Naties mogen geloven dat hierover het volgende zegt: « Wij volkeren van de Verenigde Naties (...) hebben beslist onze krachten te bundelen om onder meer (...) — artikel 1 — de internationale samenwerking te realiseren door (...) het respect voor de mensenrechten te ontwikkelen en aan te moedigen. » Acties ondernemen om de mensenrechten te doen eerbiedigen is dus volkomen in overeenstemming met het internationaal recht.

Wij doen dat overigens geregeld in de Senaat. De mondelinge vragen van vandaag omtrent Kosovo en Armenië illustreren dat. Geldt dit ook wanneer wordt overgegaan van diplomatieke acties naar dwangmaatregelen met inbegrip van gewapende tussenkomsten? Dit lijkt minder vanzelfsprekend.

Uit mijn uiteenzetting zal overigens blijken dat ik wat dat betreft op dezelfde golfhoogte als de interpellant zit.

Het gebruik van wapens is in de internationale relaties slechts legitiem in geval van wettige zelfverdediging of op grond van een resolutie *ad hoc* van de UNO-Veiligheidsraad, eventueel van de Algemene Vergadering van de UNO.

Dan is er de zending van legereenheden naar Iraaks Koerdistan van de Verenigde Staten, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, maar ook van het contingent van 150 Belgische soldaten waarover deze week werd beslist. Dat gebeurt zonder het akkoord van Bag-

dad, om er een « veiligheidszone » te creëren. Hier is onbetwistbaar sprake van een aantasting van de territoriale integriteit van Irak. Er is immers geen sprake van wettige zelfverdediging, noch van een uitdrukkelijke toelating vanwege de VN.

Natuurlijk kennen we resolutie 688 van 6 april 1988 van de UNO-Veiligheidsraad die « de repressie van de Iraakse burgerbevolking » veroordeelt, maar er is in diezelfde resolutie nergens sprake van een toelating om vreemde troepen naar Irak te sturen.

Tegelijk moeten we uiteraard ook vaststellen dat, tot op heden, noch de Veiligheidsraad, noch de Algemene Vergadering deze « ongeoorloofde interventie », althans volgens de normen van het internationaal positief recht, hebben veroordeeld en evenmin hebben getracht te veroordelen.

Deze onthouding van een veroordeling is mijns inziens weliswaar geen wettiging *a posteriori*, maar ze is daarom niet minder een precedent, dat wijst op een malaise van de internationale gemeenschap ten opzichte van een actie conform de doelstellingen van de UNO, maar die in strijd blijkt te zijn met de regels die de middelen bepalen om die doelstellingen te bereiken.

Hoe kan die contradictie tussen de zorg om, desnoods met de wapens, de mensenrechten te beschermen en het verbod geweld te gebruiken in de internationale betrekkingen worden opgeheven? Ik zei reeds dat het internationaal recht het gebruik van geweld alleen toelaat in geval van wettige zelfverdediging of resoluties van een VN-orgaan. Blijkbaar was men beducht voor het inroepen van het voorwendsel van de mensenrechten om om het even welk imperialistisch avontuur te rechtvaardigen.

Het invoeren van een nieuwe uitzondering op het verbod van het gebruik van geweld, in naam van de bescherming van de mensenrechten, zou wel eens kunnen neerkomen op het openen van de doos van Pandora. Denken we bijvoorbeeld, aan de USA die zich ooit hebben gesteund op hun dwingende plicht « de eigen landgenoten te beschermen », om hun gewapende tussenkomsten te rechtvaardigen in San Domingo in 1965 en in Granada in 1983. De werkelijke bedoelingen van die tussenkomsten weken toch wel sterk af van een oprechte verdediging van de mensenrechten.

De contradictie waarover ik reeds sprak, is nochtans oplosbaar. Er is misschien de aangekondigde poging van Oostenrijk, waarover de heer De Belder het zoeven had. Voor mij volstaat het dat de Veiligheidsraad, of de Algemene Vergadering, een ernstige schending van de mensenrechten kwalificeert als « een bedreiging van de vrede en van de internationale veiligheid » om een gewapende actie te rechtvaardigen tegen een Staat die verantwoordelijk is voor het gestichte onheil. Het ligt echter voor de hand dat, *rebus sic stantibus*, de UNO vrij zelden van dit middel gebruik zal maken voor een betere bescherming van de mensenrechten, gelet op de machtsverhoudingen tussen de grootmachten, of wat nog overblijft van de grootmachten, in de Veiligheidsraad, hun veto-recht in dezelfde Veiligheidsraad en het vanzelfsprekende risico van een zeer selectieve verontwaardiging in hoofde van de vaste leden van de Veiligheidsraad.

Mag ik eraan herinneren dat de Veiligheidsraad met resolutie 688 de repressie door de troepen van Saddam Hoessein heeft veroordeeld precies door de bedreiging van de vrede en van de internationale veiligheid in te roepen? Met ditzelfde criterium kan men evengoed een hulpactie ten gunste van slachtoffers van eender welke repressie op het getouw zetten. Ik voeg hieraan toe: van alle repressies en dus niet alleen van de Iraakse.

Deze idee, via een gerichte resolutie rechtsgrond geven, zoals ik heb voorgesteld, zal zeker niet volstaan om « het rijk van de mensenrechten » overal op deze aarde te vestigen, maar het zou alleszins een kleine stap voorwaarts betekenen voor iedereen die het recht op leven en de individuele vrijheid beschouwt als waarden die minstens even sterk verdienen te worden beschermd als de territoriale integriteit en de aanspraken op bijvoorbeeld blijvende energiebevoorrading.

Op het ogenblik dat ons land lid werd van de Veiligheidsraad, heeft de minister van Buitenlandse Zaken verklaard dat wij ons geen grote mogendheidspolitik kunnen veroorloven; hij vond dat wij integendeel onze relatieve zwakheid en de afwezigheid van iedere zweem van imperialistische waan moeten aanwenden om, bij wijze van revanche, een rol te spelen als « agitators van ideeën en intellectuele stoorzender in het concert der volkeren ».

Kan de minister aan de algemene UNO-vergadering een resolutie voorstellen om het Handvest van de Verenigde Naties, en meer bepaald artikel 39, te interpreteren zoals ik heb geschetst? Het zou alleszins een nuttige en plausibele vorm zijn van internationale agit-prop. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens.

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de heren De Belder en Pataer hebben een heel belangrijk thema aangesneden. Als ik echter de kranten mag geloven, hebben we hier wellicht de laatste uiteenzetting gehoord van de heer De Belder.

De heer Luyten. — Wij zullen al het mogelijke doen om hem nog een tijdje hier te houden.

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — Als dit dan alleszins één van zijn laatste interpellaties is, wil ik van de gelegenheid gebruik maken om hem te bedanken en hem te feliciteren voor wat hij hier tijdens het uitoefenen van zijn mandaat als senator heeft gepresteerd. Zijn redevoeringen waren talrijk, gedegen, verhelderend en bijzonder nuttig en ik spreek dan ook mijn grote waardering uit voor mijn collega en vriend De Belder. Ik betreur dat hij de Hoge Vergadering verlaat, maar wens hem toch alle succes toe in een zeer belangrijke nieuwe baan met zeer grote verantwoordelijkheden.

Ik heb voor de Ministerraad van morgen een nota laten klaar maken die samenvat wat België heeft pogen te doen en heeft gedaan tijdens ons voorzitterschap van de Veiligheidsraad. Deze nota is ook ter beschikking van het Parlement en ik zal haar laten bezorgen aan de commissies van Buitenlandse Betrekkingen van Kamer en Senaat.

Het hele debat gaat over de vraag naar de beperkingen van de nationale soevereiniteit, in eerste instantie bij schending van de mensenrechten.

De heer Pataer heeft gelijk. Het is geen nieuw standpunt dat men, zoals mijn collega Mock het uitdrukt, niet neutraal kan zijn zodra het om mensenrechten gaat, dat men de behartiging van de mensenrechten niet kan toevertrouwen aan de exclusieve bevoegdheid van de nationale Staat, maar dat dit een aangelegenheid is van de internationale gemeenschap. Toen de eerste conventies over het behartigen van de mensenrechten werden gesloten, heeft men dit internationalistische en, tot op zekere hoogte, supranationaal standpunt ingenomen.

Helaas werd tijdens de koude oorlog de hele feitelijke evolutie in de toepassing van het volkenrecht geblokkeerd en onmogelijk gemaakt door de bipolaire opstelling tussen de twee grote mogendheden en de verdeling van de landen van onze planeet in twee blokken. Hierdoor werd het debat onmogelijk gemaakt en sloeg men elkaar om louter strategische en tactische redenen om de oren met beweringen dat de mensenrechten geschonden werden.

De zogenaamde « derde wereldoorlog » werd uitgevochten op het vlak van de ideeën en van de subversie. Gelukkig is deze tijd voorbij. Het beëindigen van de koude oorlog heeft het hele debat opengewerkt en heeft de problematiek heel duidelijk gemaakt naar aanleiding van een aantal concrete gevallen, namelijk de crisis in de Golf, de bezetting van Koeweit door Irak en het drama van de Koerden.

Naar mijn mening moeten wij het volkenrecht helpen evolueren. Het volkenrecht is er voor de volkeren en niet omgekeerd. Er zou een humanitair inmengingsrecht moeten bestaan, dat volgens bepaalde regels wordt toegepast en dat onder het mandaat staat van de Verenigde Naties en bijgevolg onder het mandaat van de Veiligheidsraad. Dit standpunt wordt momenteel uitdrukkelijk gedeeld door de Franse regering en de Franse president. President Mitterrand had het in het debat over *le droit d'ingérence*. Volgens sommigen gaat het zelfs over *le devoir d'ingérence*. President Mitterrand heeft gezegd: « La non-ingérence s'arrête là où commence la non-assistance. » Zijn staatssecretaris, de heer Kouchner, heeft dit nog meer in het bijzonder onderstreept.

Intellectueel voel ik mij aangetrokken tot dit standpunt. Ik geef grif toe dat, wanneer men deze stelling wenst toe te passen, men terecht komt in een casuïstiek en niet dreigt terecht te komen in

een toestand van twee maten en twee gewichten. De toepassing ervan valt onder de bevoegdheid van de Veiligheidsraad, die bestaat uit vijf vetomogendheden. Elk van deze vijf vetomogendheden zal niet laten raken aan zijn eigen moestuinen.

Tot op zekere hoogte zijn wij erin geslaagd dit humanitaire inmengingsrecht toe te passen ten voordele van de Koerden in Irak. Het lijkt echter heel onwaarschijnlijk dat wij dit recht kunnen toepassen ten voordele van de Tibetanen in Tibet, aangezien wij dan zeker zouden stuiten op het veto van China. Hoewel bepaalde gevallen van schendingen van de mensenrechten niet kunnen worden rechtgetrokken omwille van een potentieel en waarschijnlijk ook feitelijk veto, mag men niet weigeren dit inmengingsrecht aan te wenden om de mensenrechten in de mate van het mogelijke te doen eerbiedigen. Het verheugt mij dat wij er in een aantal gevallen met de Europese Gemeenschap wél in geslaagd zijn.

Ik ben ook bereid om het Oostenrijks initiatief te steunen. Wij hebben dat nog niet gedaan, gewoon omdat ik liever heb dat de Europese Gemeenschap een dergelijk initiatief neemt. Wij zijn immers grote voorstanders van een gecoördineerd buitenlands beleid in het kader van de Gemeenschap en ik zal dus pogen na te gaan of we met de collega's van de Twaalf in de Verenigde Naties zo'n initiatief kunnen nemen. Het kan bijvoorbeeld ook met de landen van de Gemeenschap die lid zijn van de Veiligheidsraad. Ik denk dat dit wel mogelijk moet zijn met Frankrijk, maar wellicht in mindere mate met het Verenigd Koninkrijk. Indien wij hierin echter niet slagen, dan ben ik bereid samen met Oostenrijk een initiatief te nemen. Dit is een eerste denkrichting.

Een tweede denkrichting staat hier in grote mate haaks op, namelijk de benadering van de Sovjetunie, die vrij handig en gematigd is geformuleerd.

Veel duidelijker is de houding van China of van een land zoals India. Ik wil hier niet in polemieken en kwetsende verklaringen vervallen, maar sommigen wijzen erop dat deze landen die houding aannemen, omdat zij een slecht geweten hebben en niet wensen dat de internationale gemeenschap gebruik maakt van haar « humanitair inmengingsrecht » om binnen hun eigen landsgrenzen bepaalde situaties te helpen rechtzetten. Waarschijnlijk is deze verklaring niet helemaal onterecht. Ook een supermogendheid zoals de Verenigde Staten is behoedzaam, omdat een supermogendheid, en natuurlijk vooral de supermogendheid die absoluut dominerend is na de instorting van het economische en politieke systeem van de Sovjetunie, zich liever niet onder de voogdij laat plaatsen van een internationale gemeenschap, ook al is deze voogdij slechts potentieel. Het zou dan immers gaan om een gemeenschap met een bestuur waarin een aantal landen van de Veiligheidsraad en alle landen van de algemene vergadering van de Verenigde Naties een vinger in de pap hebben.

De heer Luyten. — In de Verenigde Staten zijn er nog altijd indianenreservaten!

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — De houding van sommige landen is dus verklaarbaar, maar daarom nog niet goed te praten.

Er is ook een middenmoot van landen die een pragmatisch standpunt innemen, maar die toch eerder positief staan tegenover het zogenaamde « humanitair inmengingsrecht ». Zij willen echter liever geval per geval bekijken en voor oplossingen *ad hoc* zorgen. Zij willen de zaken momenteel zeker niet forceren. Wij moeten overigens efficiënt en pragmatisch zijn, omdat het tot niets leidt op de barricaden te springen en later in de Veiligheidsraad een nederlaag te lijden.

Mijnheer Pataer, ik wil uw redenering doortrekken. Ik wil niemand binden of verbinden, maar gewoon luidop nadenken over een zeer belangrijke aangelegenheid. Ik ben voorstander van een « humanitair inmengingsrecht » met daartoe geëigende middelen. Dit kan betekenen dat we zogenaamde *safety heavens* oprichten en eventueel militair beschermen om humanitaire redenen. Ik was erg verwonderd en aangenaam verrast over wat is gebeurd op de Europese Raad van 8 april jongstleden in Luxemburg.

De vergadering was nauwelijks geopend of de heer Delors stelde voor 250 miljoen ecu aan de Koerden te geven. In tien minuten tijd was dit voorstel aanvaard met inbegrip van de verdeelsleu-

tel, ook al wordt over dergelijke voorstellen anders soms weken gebakkeleid. De heer John Major verklaarde zelfs dat het een interessant voorstel was, maar dat het niet ver genoeg ging. Hij stelde voor zo vlug mogelijk *sanctuaries* en *safety heavens* op te richten voor de Koerden met kampen, dispensaria en wat de Fransen *des relais humanitaires* noemen. Dit alles moet op Iraaks grondgebied gebeuren, zodat de Koerden naar hun land kunnen terugkeren. We mogen het Koerdisch vraagstuk immers niet «palestiniseren». Het ergste wat de Koerden kan overkomen is, jarenlang te verkommeren in kampen buiten hun land. Het idee van de *safety heavens* werd zeer snel aanvaard en ook ik was ervoor gewonnen.

Ik ga echter verder dan de heer Pataer en zal uitweiden over artikel 42 en hoofdstuk 7 van het Handvest.

Indien wij het volkenrecht evolutief bekijken, dan moeten wij de moed hebben te zeggen dat in de éenentwintigste eeuw de wereldgemeenschap hopelijk niet meer zal dulden dat Staten zichzelf recht laten wedervaren.

In de late middeleeuwen, bij het ontstaan van de moderne nationale Staten, namen de vorst en de centrale regering geleidelijk aan de macht in handen. De lokale heren werden gemarginaliseerd, hun legers werden geïntegreerd in een nationaal leger en het was individuen, groepen en lokaliteiten verboden het recht in eigen hand te nemen.

Dit kan zich nu ook voordoen op planetair vlak. Dit is wellicht de toekomst. Het klinkt erg idealistisch en misschien nogal romantisch, maar volgens mij kan deze gedachte geleidelijk aan, met vallen en opstaan, worden gerealiseerd.

Mijnheer Pataer, zoals ik hier reeds tijdens een ander debat heb gezegd, moet bij een flagrante overtreding van het volkenrecht, zoals de schending van landsgrenzen, invasie en bezetting, waarvan «Koeweit» een patent geval is, de wereldgemeenschap het recht hebben tussenbeide te komen. Na uitputting van alle diplomatieke en economische drukingsmiddelen zoals embargo's, moet de wereldgemeenschap als laatste middel het recht hebben naar militaire interventie te grijpen. Volkenrechtelijk gesproken — dat is de geest van hoofdstuk 7 — is een militaire interventie defensief, ook al wordt hierbij gebruik gemaakt van de inzet van offensieve wapens. De term «defensief» betekent hier «het volkenrecht verdedigend». Dit is trouwens ook de juiste interpretatie van de gebeurtenissen in de Golf.

Ik weet evenwel ook dat men niet moet vervallen in naïviteit. Grote mogendheden hebben immers wel eens de neiging het Handvest te gebruiken en te misbruiken in het kader van hun eigen wereldstrategie. Het beginsel lijkt mij nochtans volkomen terecht en moet worden verdedigd. Het is uiteraard veel beter te leven op een planeet waar politieke interventies worden toevertrouwd aan de Verenigde Naties dan aan het eigengereid optreden van individuele lidstaten van de Verenigde Naties. Artikel 42 van het Handvest is belangrijker dan artikel 52. Dat artikel handelt immers over de zelfverdediging.

Veertien dagen geleden werd ons een diner aangeboden door de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Perez de Cuellar, naar aanleiding van het beëindigen van het Belgisch voorzitterschap van de Veiligheidsraad. Op het einde van het diner hield Perez de Cuellar een korte toespraak waarin hij zich een aantal ontboezemingen liet ontvallen die mij troffen. Hij wees op de evolutie van het volkenrecht, ook al stelde hij zich daarbij voorzichtig op; dat is immers zijn plicht.

Volgens hem kunnen de Verenigde Naties nu, anno 1991, de rol beginnen te spelen die hen was toegekend bij de goedkeuring van het Handvest in 1945 in San Francisco. Volgens de secretaris-generaal leefden wij gedurende 45 jaar onder een soort «obscurantisme» als gevolg van de koude oorlog en thans kunnen wij eindelijk de rol spelen die de onze is. Hij vroeg de aanwezigen echter daartoe de financiële en logistieke middelen te geven. Volgens de secretaris-generaal is er potentieel gebrek aan UNO-mansschappen, aan teams van observators, technici en administrateurs.

Hopelijk komt er een vreedzame oplossing voor Cambodja, maar de opdracht van de UNO daarin is kolossaal. Volgens een punt van het voorstel moet de UNO het land gedurende ten minste één jaar besturen.

Dat vergt 15 000 ambtenaren. Wie gaat die leveren? Vermits wij in dit land denken en spreken over de hervorming van het leger en omdat wij geleidelijk aan ook onze troepen kunnen terugtrekken uit Duitsland, lijkt het mij helemaal geen dwaas idee om binnen het Belgisch leger permanent een aantal jonge mensen, dienstplichtigen zowel als beroepsmilitairen, op te leiden op het juridische vlak — zij moeten toch weten wat er in het Handvest van de Verenigde Naties staat — en op het operationele vlak, zodat ze binnen de 48 uur of binnen de week met de vereiste uitrusting klaar kunnen staan voor opdrachten van de Veiligheidsraad of van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Het lijkt me een belangrijke nieuwe taak om deel te nemen aan een interpositiemacht, een vredesmacht of aan observatieteams.

Uiteraard heb ik heel wat begrip voor jonge mensen die de zin van legerdienst niet helemaal begrijpen, die het belang ervan niet inschatten. Ik heb ook kinderen en ik weet hoe ze reageren. Maar, als wij nu aan deze jonge mensen de gelegenheid geven om opgeroepen te worden door de wereldgemeenschap en om hun dienst te vervullen binnen het raam en onder het banier van de Verenigde Naties en op die manier bij te dragen tot vredesstichting en vredesbemiddeling, of om controletaken waar te nemen bij de organisatie van vrije verkiezingen, dan geven wij een positieve taak aan een modern leger op het einde van deze twintigste en aan de drempel van de eenentwintigste eeuw.

Ik denk dat dat allemaal buitengewoon positieve en hoopvolle evoluties zijn en dat wij daar in de mate van onze mogelijkheden moeten aan meewerken. Ik hoop dat wij daartoe in staat zullen zijn. Ik ben erg blij dat België in de Veiligheidsraad dit soort standpunten kan verdedigen. Ik verheug me er tevens over dat er in Kamer en Senaat voor deze zaken niet alleen veel begrip bestaat, maar dat men ook bereid is actieve steun te verlenen. Ik dank dus de interpellanten voor hun bijzonder opbouwende ideeën. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Belder.

De heer De Belder. — Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe, bijna als een persoonlijk feit, eerst te verwijzen naar de aanhef van het antwoord van de minister. Hij heeft mij daar een beetje mee verast. Ik dank de minister voor zijn vriendelijke woorden. De herinnering eraan zal mij, niet zonder enige ontroering, bijblijven.

Mijnheer de minister, zoals andere collega's ben ook ik aange naam verrast door de ernst van uw antwoord op mijn interpellatie. Uw antwoorden op mijn interpellaties gaven telkens weer blijk van een zeer nauwkeurige aandacht voor de vraag. Ik heb dus zeker nooit te klagen gehad over uw antwoorden, ook nu niet, voor deze laatste vraag.

De idee van een evolutief volkenrecht ligt mij na aan het hart, bijzonder dan in het kader van de thematiek die hier centraal staat: het respect voor volkeren zonder grenzen. Het zijn de volkeren met een eigen profiel die nog niet behoren tot de groep van UNO-leden, maar die desalniettemin bestaan. Ik ben het eens met Kissinger: het aanvoelen van de noodzaak om dit terrein gevoelig af te tasten, kondigt het begin aan van de volgende eeuw. Mijnheer de minister, ik ben bijzonder dankbaar dat u inzake de rol van de Verenigde Naties een zodanig beleid voert; ik ben er ook zeker van dat u een centrale plaats zal opeisen voor de Europese Gemeenschap voor de realisatie van zulke politiek binnen de Verenigde Naties.

Mijnheer de Voorzitter, als wij halfweg het Belgisch mandaat in de Veiligheidsraad al een debat van dergelijk niveau kunnen hebben in de Senaat dan belooft het debat op het einde van het mandaat een interessante gebeurtenis te worden. Wel hoop ik dan op een grotere aanwezigheid in de Senaat, want zo'n debat zal wel de moeite waard zijn.

Ik dank dus de minister voor de algemene lijn van zijn politiek ter zake. Hier en daar heb ik zowaar enkele volks-nationalistische tintjes ontwaard op het palet waarmee hij het profiel van de Verenigde Naties schildert en dat is voor mij dubbel aangenaam om te zien.

M. le Président. — Bien que le règlement ne l'autorise pas, je donne la parole à M. Dierickx qui l'a demandée pour une brève intervention.

De heer Dierickx. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil even zeggen dat ik heel blij ben met de woorden van de minister. Als vertegenwoordiger van een regering, van een soevereine Staat spreekt hij revolutionaire taal die helemaal indruist tegen de algemene principes van zelfbeschikkingsrecht, nationale soevereiniteit en niet-inmenging die wij elke dag te horen krijgen. Ik vind dit verheugend. Hij reageert op die manier tegen dat beruchte artikel van Francis Fukuyama, die beweert dat het einde van de geschiedenis aangebroken is, dat iedereen nu definitief opteert voor de markteconomie en dat we van nu af aan alleen nog maar met nationaliteitsproblemen en etnische conflicten zullen te doen hebben.

U zegt dat wij nu in nieuwe termen moeten denken over het internationaal recht, mijnheer de minister. U zegt dit niet als professor, niet als filosoof, maar als minister van Buitenlandse Zaken van een soevereine Staat. Dat is revolutionaire taal. Ik sluit me dan ook aan bij wat de heer De Belder daarover heeft gezegd.

Toch moeten wij weten dat het een moeilijke zaak zal zijn uw idee te verwezenlijken. Van alle « wij-gevoelens » die wij cultiveren in onze courante ideologie, heeft het nationale « wij-gevoelen » nog steeds het meeste succes, vooral dan wanneer het om een linguïstisch nationaal « wij-gevoelen » gaat. Er zullen heel wat inspanningen moeten worden geleverd om te komen tot een mondiaal « wij-gevoelen ». Wij zullen dus nog heel wat moeten nadenken over de toekomstige criteria voor menselijke solidariteit. Ik geef u één voorbeeld. Wij hebben het heel vaak over de gelijkheid, de zelfstandigheid, de grootheid en de macht van Staten en volkeren. Wij moeten de mensen duidelijk maken dat de gelijkheid, de zelfstandigheid en de grootheid van naties en Staten niet automatisch leidt tot de grootheid, de zelfstandigheid en de gelijkheid van de in die Staten en naties levende mensen, vaak zelfs tot het tegendeel ervan.

Ik heb aan deze problematiek aandacht gewijd, onder meer in mijn recent boek over « l'universalité de la raison ». Dit alles wil echter niet zeggen dat wij naar een conflictloze maatschappij moeten gaan. Een « wereldfederalistische maatschappij » is niet conflictloos, mijnheer Luyten. Het is een maatschappij met drama, maar zonder tragedie. Als goede federalisten zijn wij voor het drama, maar tegen de tragedie.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb in tegenstelling tot de heer Dierickx de hele discussie bijgewoond. Ondanks zijn poging om in te stemmen met de heer De Belder, bespeur ik toch nog een misverstand. Daarom, mijnheer de Voorzitter, wil ook ik op uw welwillendheid een beroep doen en kort op deze zaak ingaan.

De heer Dierickx zet het zelfbeschikkingsrecht en de staatssoevereiniteit weer eens op een en dezelfde rij en schermt weer met het « wij-gevoelen ». Ik behoor tot een Vlaams-nationale partij wier blad *Wij* heet. Zelf bestempel ik mij vaak als een inter-nationalist. Het ontgaat de heer Dierickx blijkbaar vaak dat de tragiek van volkeren zonder Staat juist leidt tot tragedies waardoor niet-erkende volkeren als de Koerden op de bergwei terecht komen. In het nieuwe volkenrecht zouden al die volkeren die tegenslag gehad hebben in de geschiedenis, moeten worden erkend. Op die wijze zouden wij misschien niet tot een conflictloze, maar toch tot een harmonieuzere inter-nationale verhouding tussen alle volkeren kunnen komen. Deze dimensie willen wij beklemtonen, maar dat schijnt de heer Dierickx blijkbaar vaak te ontgaan.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

VOORSTELLEN

Inoverwegingneming

Mededeling van de Voorzitter

PROPOSITIONS

Prise en considération

Communication de M. le Président

De Voorzitter. — Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het bureau.

Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verwezen.

Ces propositions sont donc prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verwezen, verschijnt als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van vandaag.

La liste des propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Dépôt — Indiening

M. le Président. — M. Bouchat a déposé une proposition de loi modifiant l'article 6 de la loi du 7 décembre 1988 portant réforme de l'impôt sur les revenus et modification des taxes assimilées au timbre.

De heer Bouchat heeft ingediend een voorstel van wet tot wijziging van artikel 6 van de wet van 7 december 1988 houdende hervorming van de inkomstenbelasting en wijziging van de met het zegel gelijkgestelde taksen.

M. de Clippele a déposé une proposition de loi modifiant l'article 10, §§ 1er et 2, du Code des impôts sur les revenus.

De heer de Clippele heeft ingediend een voorstel van wet houdende wijziging van artikel 10, §§ 1 en 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

D'autre part, M. Van Hooland a déposé une proposition de résolution tendant à réduire le nombre des victimes de la circulation routière en Belgique de 10 p.c. par an pendant les cinq prochaines années.

Anderzijds heeft de heer Van Hooland ingediend, een voorstel van resolutie strekkende tot vermindering van het aantal verkeersslachtoffers in België met 10 pct. per jaar, gedurende de komende vijf jaar.

Ces propositions seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

INTERPELLATIONS — INTERPELLATIES

Demandes — Verzoeken

M. le Président. — Le bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes :

1. De M. Hasquin au Premier ministre sur « les carences du gouvernement en matière de sécurité et l'inexistence de sa politique d'immigration »;

Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen :

1. Van de heer Hasquin tot de Eerste minister over « het falen van de regering inzake veiligheid en het uitblijven van een immigratiebeleid »;

2. De M. Barzin au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « l'objectivité des nominations dans la magistrature, en tant que reflet de la société »;

2. Van de heer Barzin tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand over « de objectiviteit bij de benoemingen in de magistratuur, als afspiegeling van de maatschappij »;

3. De Mme Delruelle-Ghobert au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « le commerce international de femmes ».

3. Van mevrouw Delruelle-Ghobert tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand over « de internationale vrouwenhandel ».

Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat vergadert opnieuw dinsdag 21 mei 1991, om 14 uur.

Le Sénat se réunira le mardi 21 mai 1991, à 14 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 17 h 50 m.)

(La séance est levée à 17 h 50 m.)

BIJLAGE — ANNEXE

Inoverwegingneming — Prise en considération

Lijst van de in overweging genomen voorstellen:

Liste des propositions prises en considération:

A. Voorstellen van wet:

Houdende invoeging van een artikel 61bis in het Wetboek van strafvordering (van de heer Erdman c.s.);

A. Propositions de loi:

Insérant un article 61bis dans le Code d'instruction criminelle (de M. Erdman et consorts);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Houdende instelling van de bevrijdende onroerende voorheffing (van de heer de Clippele);

Instaurant le précompte immobilier libératoire (de M. de Clippele);

— Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

Renvoi à la commission des Finances.

Tot wijziging van artikel 8, § 1, tweede lid, van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 tot bevordering van gemeenschappelijke woon-werkverplaatsingen met private voertuigen (van de heer De Bondt c.s.).

Modifiant l'article 8, § 1er, deuxième alinéa, de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail en vue de promouvoir le covoiturage (de M. De Bondt et consorts).

— Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Renvoi à la commission des Affaires sociales.

B. Voorstel van bijzondere wet:

Tot wijziging van artikel 38, § 3, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten (van de heer Duquesne).

B. Proposition de loi spéciale:

Modifiant l'article 38, § 3, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions (de M. Duquesne).

— Verwezen naar de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen.

Renvoi à la commission de la Révision de la Constitution et des Réformes des Institutions.

ERRATUM

Dans les *Annales parlementaires* n° 54 du 24 avril 1991, il y a lieu de lire à la page 2005, deuxième colonne, Interpellations: « 3. De M. Hatry au ministre des Finances sur ... » au lieu de « 3. De M. Hatry au secrétaire d'Etat aux Finances sur ... ».

In de *Parlementaire Handelingen* nr. 54 van 24 april 1991, dient op bladzijde 2005, tweede kolom, Interpellaties: « 3. Van de heer Hatry tot de minister van Financiën over ... » gelezen te worden in plaats van « 3. Van de heer Hatry tot de staatssecretaris voor Financiën over ... ».

